C/2025/4091

18.7.2025

OLAFIN VALVONTAKOMITEAN TOIMINTAKERTOMUS – 2024

(C/2025/4091)

Komitean jäsenet

Angelo Maria Quaglini
OLAFin valvontakomitean puheenjohtaja
Komitean jäsen 23. syyskuuta 2022 alkaen

Tuomari tilintarkastustuomioistuimessa, Italia.

Dušan Sterle
Komitean jäsen 28. maaliskuuta 2022 alkaen

Ministerineuvos, ulko- ja eurooppaministeriö, Slovenia.
Slovenian tasavallan talousarvion valvontaviraston entinen johtaja, valtiovarainministeriö, Slovenia.

Marita Salgrāve
Komitean jäsen 23. syyskuuta 2022 alkaen

Johtaja, INTOSAI IDI, ammatilliset ja asiaankuuluvat ylimmät tarkastuselimet.
Entinen hallituksen jäsen ja tarkastustoimen johtaja ylimmässä tarkastuselimessä, Latvia.
Entinen toiminnanjohtaja rahoituksen ja hankinnan keskusvirastossa, valtiovarainministeriö, Latvia.

Teresa Anjinho
Komitean jäsen 23. syyskuuta 2022 – 7. helmikuuta 2025

Entinen apulaisoikeusasiamies ja riippumaton ihmisoikeusasiantuntija, Portugali.

Thierry Cretin
Komitean jäsen 9. syyskuuta 2022 – 22. heinäkuuta 2024

Entinen Ranskan oikeuslaitoksen jäsen (tutkintatuomari, apulaissyyttäjä, pääsyyttäjä). Euroopan komission oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosaston sekä muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston entinen johtaja.

Alkusanat

Vuosi 2024 oli erittäin tuottoisa vuosi Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) valvontakomitealle. Komitea antoi OLAFin pääjohtajalle neljä yksityiskohtaista lausuntoa, muun muassa kaksi lausuntoa OLAFin valtuuksista suorittaa sisäisiä tutkimuksia. Lisäksi komiteaa kuultiin ja se esitti näkemyksensä tutkimusmenettelyjä koskevien OLAFin ohjeiden tarkistetusta luonnoksesta asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013, jäljempänä 'OLAF-asetus', 17 artiklan 8 kohdan mukaisesti. Komitea pystyi hoitamaan valvontatehtävänsä erittäin tehokkaasti ja omistautuneesti.

Komitea antoi helmikuussa 2024 ensimmäisen lausuntonsa OLAFin täydentävistä tutkimuksista. Lausunnossa käsiteltiin täydentäviä tutkimuksia, joita OLAF on suorittanut kesäkuusta 2021 lähtien, kun Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO) aloitti toimintansa. Lausunnon tarkoituksena oli saada parempi käsitys siitä, miten OLAFin yhteistyö EPPOn kanssa on kehittynyt. Komitea antoi päätelmissään tunnustusta EPPOlle ja OLAFille niiden aidoista pyrkimyksistä valjastaa tämä uusi mekanismi palvelemaan tehokkaasti petostentorjuntaa. Komitea antoi OLAFille kaksi suositusta, jotka koskivat EPPOn kanssa tehtävää yhteistyötä ja tietojenvaihtoa koskevan avoimuuden lisäämistä sekä tähän liittyvien hyvien hallintokäytäntöjen vahvistamista. Täydentävien tutkimusten muuttuvan luonteen vuoksi komitea seurasi myös 52:ta OLAFin vuonna 2024 tekemää täydentävää tutkimusta ja sitä, miten komitean suositukset oli pantu täytäntöön. Tässä vuosikertomuksessa annetaan lisätietoa näiden tutkimusten suorittamisesta ja niiden roolista keskeisenä välineenä EU:n petostentorjuntajärjestelmän kahden pääpilarin, OLAFin ja EPPOn, välisessä yhteistyössä.

Komitea antoi toukokuussa 2024 lausunnon OLAFin alustavasta talousarvioesityksestä vuodeksi 2025. Lausunnossa todettiin, että OLAFin alustava talousarvio vuodelle 2025 oli 5 prosenttia suurempi kuin vuonna 2024. Komitea katsoi, että ehdotetut lisäykset tiettyihin yksittäisiin budjettikohtiin olivat perusteltuja ja komission vuoden 2025 talousarvioesityksen laatimista koskevien suuntaviivojen mukaisia. Komitea korosti myös, että on tärkeää säilyttää OLAFin valmiudet suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia ja sen tieto- ja viestintätekniikkaan varatut määrärahat. Lausunnossa korostettiin myös riittävien henkilöresurssien tarvetta ja pantiin tyytyväisenä merkille lisämäärärahat, jotka on osoitettu OLAFin tehtäviin Ukrainan tukivälineen puitteissa.

Kahdessa muussa lausunnossa käsiteltiin OLAFin tutkintavaltuuksiin liittyviä oikeudellisia kysymyksiä. Lausunnossa nro 4/2024 komitea selvitti, onko OLAFilla valtuudet tutkia Euroopan parlamentin tai toimielinten, elinten ja laitosten jäseniä heidän virkatehtäviensä hoitamiseen liittyvissä vakavissa rikkomisissa, jotka eivät kuitenkaan näyttäisi vaikuttavan unionin taloudellisiin etuihin. Komitea totesi, että asiassa Dalli annetun tuomion mukaan OLAFilla on valtuudet suorittaa tällaisia sisäisiä tutkimuksia ja että tämä toimivalta perustuu suoraan OLAF-asetuksen 1 artiklan 4 kohtaan. Komitea katsoi, että OLAF-asetuksen tuleva tarkistaminen olisi sopiva hetki saattaa asetuksen 1 artiklan 4 kohta täysin yhdenmukaiseksi unionin tuomioistuimen asiassa Dalli antaman tuomion kanssa. Tämä lisäisi selkeyttä ja poistaisi epäilykset siitä, onko OLAFilla valtuudet suorittaa toimielinten, elinten ja laitosten jäseniin kohdistuvia sisäisiä tutkimuksia, vaikka tutkimuksilla ei olisi vaikutusta unionin taloudellisiin etuihin.

Toisessa lausunnossa, joka hyväksyttiin virallisesti tammikuussa 2025, keskityttiin OLAFin rooliin ja valtuuksiin toimielimissä, elimissä ja laitoksissa raportoitua epäasiallista käyttäytymistä ja häirintää koskevissa tutkimuksissa. Komitea tutki 20 häirintätapausta, joiden käsittelyn OLAF oli lopettanut (tutkimuksia ei aloitettu) viiden viime vuoden aikana (2018–2023), sekä yhdeksän häirintää koskevaa tutkimusta, jotka oli saatettu päätökseen samana ajanjaksona. Lausunnon tarkoituksena oli arvioida, onko OLAF oikea elin suorittamaan tällaisia tutkimuksia, ja sitä, millaista lisäarvoa OLAFin toimet tuovat.

Komitea jatkoi tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden luonnosten analysointia ja saattoi analyysin päätökseen. Se antoi virallisen lausuntonsa asiasta marraskuussa 2024. Komitea katsoo, että tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden tarkistaminen on erittäin tärkeä OLAFin tehtävä, koska sen pitäisi johtaa päivitettyjen, yksityiskohtaisten, selkeiden ja kattavien ohjeiden antamiseen. Komitean suosituksissa keskityttiin varmistamaan, että noudatetaan seuraavia periaatteita: i) tutkimusten suorittaminen kohtuullisessa ajassa ja keskeytyksettä, ii) selkeä päätöksentekomenettely, iii) prosessuaalisten takeiden soveltaminen, iv) avoimuus ja v) yksilöiden yhdenvertainen kohtelu tutkinnan aikana. Komitea kiittää OLAFia rakentavasta ja avoimesta vuoropuhelusta. Se esittää kuitenkin huolensa vuoden 2025 alussa annetusta ilmoituksesta, jonka mukaan tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden lopullisen version hyväksymistä on lykätty. Komitea pitää tätä lykkäystä perusteettomana, kun otetaan huomioon OLAFin jo saavuttama merkittävä edistyminen sekä OLAFin ja muiden tarkistukseen arvokkaan panoksensa antaneiden sidosryhmien käyttämä runsas aika ja vaiva.

Komitea jatkoi OLAFin tutkimusten keston seurantaa. Seurannan tulokset esitetään tässä vuosikertomuksessa.

Heinäkuussa 2024 yksi komitean jäsen erosi, ja komitea jatkoi toimintaansa nelijäsenisenä joulukuuhun 2024 asti.

Lopuksi haluan kiittää jäsenten puolesta OLAFin pääjohtajaa avoimesta ja rakentavasta suhtautumisesta ja keskusteluista komitean kanssa sekä antaa tunnustusta arvokkaasta tuesta, jota päällikkönsä johdolla toimivat sihteeristön jäsenet ovat antaneet komitealle.

Angelo Maria Quaglini

Valvontakomitean puheenjohtaja

Sisällysluettelo

Alkusanat 2

1. Komitean toiminta lyhyesti 5

2. Seurantatoimet 6

2.1 *Lausunto nro 1/2024 OLAFin ja EPPOn täydentävistä tutkimuksista ja vuotuisesta seurannasta* 6

2.2 *OLAFin talousarvion ja resurssien seuranta: lausunto nro 2/2024 OLAFin alustavasta talousarvioesityksestä vuodeksi 2025* 8

2.3 *Lausunto nro 3/2024 tutkimusmenettelyjä koskevista OLAFin ohjeista* 9

2.4 *Lausunto nro 4/2024 OLAFin toimivallasta suorittaa sisäisiä tutkimuksia EU:n toimielinten jäsenten osalta* 11

2.5 *Lausuntoluonnos OLAFin sisäisistä tutkimuksista, jotka koskevat häirintää EU:n toimielimissä, elimissä ja laitoksissa* 14

2.6 *OLAFin tutkimusten keston seuranta* 16

2.6.1 *Komitean vuonna 2024 saamat ilmoitukset yli 12 kuukautta kestäneistä tutkimuksista* 16

2.6.2 *Yli 36 kuukautta kestäneiden OLAFin tutkimusten seuranta vuonna 2024* 17

2.7 *Komitean toteuttama OLAFille toimitettujen yksittäisten valitusten seuranta* 21

3 Yhteistyö 21

3.1 *Yhteistyö OLAFin kanssa* 21

3.2 *Suhteet sidosryhmiin* 22

4 Hallinto ja resurssit 22

4.1 *Valvontakomitean työskentelytavat* 22

4.2 *Sihteeristö* 23

4.3 *Talousarvioasiat* 23

1. **Komitean toiminta lyhyesti**

1. Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) valvontakomitea, jäljempänä ’komitea’, on asetuksella (EU, Euratom) N:o 883/2013 ([1]), jäljempänä ’OLAF-asetus’, perustettu riippumaton elin, joka vahvistaa ja takaa OLAFin riippumattomuuden valvomalla säännöllisesti OLAFin tutkimustehtävän toteutumista.

2. Komitean muodostaa viisi riippumatonta ja ulkopuolista jäsentä, jäljempänä ’jäsenet’, jotka nimitetään Euroopan parlamentin, neuvoston ja Euroopan komission yhteisellä sopimuksella viideksi vuodeksi ([2]). Jäsenet hoitavat tehtäväänsä täysin riippumattomasti, eivätkä he saa pyytää tai ottaa vastaan ohjeita miltään hallitukselta tai EU:n toimielimeltä, elimeltä tai laitokselta. Komitean työtä tukee komission järjestämä sihteeristö, joka työskentelee pysyvästi komitean suorassa alaisuudessa, erillään komissiosta, OLAFista ja muista elimistä. Sihteeristöllä on keskeinen rooli komitean valvontatehtävien tukemisessa ja edistämisessä.

3. OLAFin tutkimusten luonteen vuoksi OLAFin pääjohtajan päätöksiä tutkimuksen aloittamisesta tai päättämisestä ei voida saattaa unionin tuomioistuinten käsiteltäviksi ([3]). Tämä tarkoittaa, että komitealla on yhdessä prosessuaalisten takeiden valvojan kanssa (joka käsittelee OLAFia vastaan tehtyjä valituksia, jotka koskevat prosessuaalisten takeiden ja tutkimuksiin sovellettavien sääntöjen noudattamatta jättämistä) ([4]) ratkaiseva rooli riippumattomana elimenä, jonka tehtävänä on valvoa ja tarkastella tapaa, jolla OLAF suorittaa tutkimuksiaan. Tämä asettaa komitean etuoikeutettuun asemaan, koska se tarjoaa EU:n toimielimille mahdollisuuden ymmärtää OLAFin toimintaa ja antaa varmuutta siitä, että OLAF toimii laillisesti ja sovellettavia prosessuaalisia takeita noudattaen.

4. OLAF-asetuksen nojalla komitealle on annettu kolmitahoinen rooli: i) se valvoo säännöllisesti OLAFin tutkimustehtävän toteutumista, ii) avustaa OLAFin pääjohtajaa tehtävänhoidossa ja iii) raportoi EU:n toimielimille.

5. Komitea pyrkii OLAFin tutkimusten säännöllisellä seurannalla muun muassa varmistamaan, että

   i) OLAFin tutkimustoimintaan ei kohdistu ulkoista vaikuttamista

   ii) kaikki pääjohtajan keskeiset päätökset tehdään laillisuus- ja puolueettomuusperiaatteiden mukaisesti ja niissä noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ([5]) ja prosessuaalisia takeita.

6. Komitean tehtävänä on i) antaa OLAFin pääjohtajalle **lausuntoja** ja tarvittaessa **suosituksia** OLAFin tutkimustoiminnasta, tutkimusten kestosta ja OLAFin tutkimustoimintaan tarvitsemista resursseista ja ii) esittää **huomautuksia** tutkimusmenettelyjä koskevista OLAFin ohjeiden luonnoksista. Lausuntojaan ja suosituksiaan antaessaan komitea ei koskaan puutu OLAFin meneillään olevien tutkimusten toteuttamiseen.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU, Euratom) 2016/2030 ja asetuksella (EU, Euratom) 2020/2223, 15 artiklan 2 kohta. Saatavilla osoitteessa https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:02013R0883-20210117.

([2]) Komitean asiantuntemuksen säilyttämiseksi jäsenet vaihdetaan vuorotellen OLAF-asetuksen mukaisesti.

([3]) Asia T-658/17, Stichting Against Child Trafficking v. komissio, ECLI:EU:T:2018:799.

([4]) Ks. OLAF-asetuksen 9 a artiklan 8 kohta.

([5]) https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_fi.pdf.

2. **Seurantatoimet**

7. Kertomuksen kattamana vuonna komitea antoi OLAFin pääjohtajalle neljä lausuntoa OLAF-asetuksen 15 artiklan mukaisesti. Lausunnoissa esitettiin useita suosituksia. Lisäksi komiteaa kuultiin ja se esitti huomautuksensa tutkimusmenettelyjä koskevien OLAFin ohjeiden tarkistetusta luonnoksesta ([6]) OLAF-asetuksen 17 artiklan 8 kohdan mukaisesti. Komitea jatkoi myös OLAFin tutkimusten keston ja prosessuaalisten takeiden soveltamisen seurantaa.

2.1 *Lausunto nro 1/2024 OLAFin ja EPPOn täydentävistä tutkimuksista ja vuotuisesta seurannasta*

8. Komitea antoi helmikuussa 2024 lausunnon nro 1/2024 ([7]) OLAFin täydentävistä tutkimuksista. Lausunto perustui alustavaan analyysiin 70 täydentävästä tutkimuksesta, jotka OLAF on toteuttanut kesäkuusta 2021 lähtien, jolloin EPPO aloitti toimintansa. Näistä 70 tutkimuksesta komitea analysoi perusteellisesti 40 tutkimusta, jotka OLAF oli jo saanut päätökseen.

9. Komitea antoi EPPOlle ja OLAFille tunnustusta niiden aidoista pyrkimyksistä valjastaa tämä uusi mekanismi palvelemaan tehokkaasti petostentorjuntaa. Komitean tekemästä analyysistä käy ilmi molempien osapuolten sitoutuminen ja ammatillinen asenne.

10. Näiden 40:n päättyneen täydentävän tutkimuksen analyysin perusteella komitea antoi OLAFille kaksi suositusta. Ensinnäkin se suositteli, että OLAF käyttäisi aina EPPOn kanssa sovittuja lomakkeita ja malleja laatiessaan ehdotusta täydentävän tutkimuksen aloittamisesta, myös silloin, kun EPPO on jo epävirallisesti ilmoittanut OLAFille vastustavansa tutkimusta. Lisäksi se suositteli, että tämä käytäntö otettaisiin huomioon OLAFin tulevissa tarkistetuissa tutkimusmenettelyjä koskevissa ohjeissa. Näiden kahden suosituksen tarkoituksena oli lisätä avoimuutta ja vahvistaa hyviä hallintokäytäntöjä OLAFin ja EPPOn välisessä yhteistyössä ja tietojenvaihdossa.

11. Täydentävien tutkimusten muuttuvan luonteen vuoksi komitea päätti tästä vuosikertomuksesta alkaen vuosittain seurata OLAFin täydentäviä tutkimuksia sekä sitä, miten suositukset on pantu täytäntöön. Toimenpiteen tarkoituksena on saada lisätietoa näiden tutkimusten toteuttamisesta ja niiden roolista keskeisenä välineenä EU:n petostentorjuntarakenteen kahden pääpilarin, OLAFin ja EPPOn, välisessä yhteistyössä.

OLAFin täydentävät tutkimukset vuonna 2024

12. Syyskuussa 2024 komitea pyysi OLAFia toimittamaan luettelon vuonna 2024 aloitetuista tai päätetyistä täydentävistä tutkimuksista. OLAF ilmoitti vuonna 2024 yhteensä 52 täydentävästä tutkimuksesta, joista komitea tarkasteli ja analysoi 24. Joulukuussa 2024 OLAF toimitti lisätietoja lopuista 25 tapauksesta, jotka olivat kestäneet alle vuoden ajan ja eivät näin ollen olleet komitean saatavilla ([8]) OCM:ssä (OLAFin asianhallintajärjestelmä). OLAF ilmoitti lisäksi kolmesta uudesta tutkimuksesta, jotka oli aloitettu syyskuussa 2024 tehdyn alkuperäisen pyynnön ([9]) jälkeen.

([6]) Valvontakomitean lausunto nro 3/2024 tutkimusmenettelyjä koskevista OLAFin ohjeista, https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/cdd642c0-2339-48e4-89c4-3041316bef1f_en?filename=Opinion%20GIPs%2013.11.24_NON-CONFIDENTIAL.pdf.

([7]) Valvontakomitean lausunto nro 1/2024 OLAFin ja EPPOn täydentävistä tutkimuksista: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/9017a135-fe82-4471-84fc-eb7030379e3a_en?filename=Opinion%20on%20CI%20-%20non%20confidential%20v.pdf.

([8]) OLAF-asetuksen 7 artiklan 8 kohdan ja 17 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa olevan d alakohdan mukaan valvontakomitealla on pääsy yli 12 kuukautta kestäneisiin tutkimuksiin.

([9]) Valvontakomitea pyysi 16. syyskuuta 2024 luetteloa kaikista vuonna 2024 (tammikuusta joulukuuhun välisenä aikana) aloitetuista tai päätetyistä täydentävistä tutkimuksista ja pääsyä niitä koskeviin asiakirjoihin OCM:ssä.

13. Komitean analysoimista 52:sta vuotta 2024 koskevasta täydentävästä tutkimuksesta 32 oli aloitettu äskettäin ja 20 oli saatu päätökseen. OLAF ehdotti 18:ssa päätökseen saadussa tutkimuksessa noin 160 miljoonan euron takaisinperintää. Kahdessa muussa päättyneessä tutkimuksessa OLAF antoi kurinpidollisia ja hallinnollisia suosituksia.

Analyysi

14. Komitea panee merkille, että analysoiduista 52 täydentävästä tutkimuksesta EPPO käynnisti 32 ja OLAF 20.

15. EPPOn aloittamista 32 täydentävästä tutkimuksesta 22 oli Romanian valtuutettujen Euroopan syyttäjien käynnistämiä. Loput kymmenen EPPOn käynnistämää tutkimusta aloitettiin seuraavien neljän jäsenvaltion valtuutettujen Euroopan syyttäjien pyynnöstä: FR (2 tapausta), LT (3), ES (4) ja CZ (1). OLAFin aloittamat 20 tapausta jakautuvat seuraavasti: CZ (4 tapausta), SK (3), CR ja HU (2) ja BE, BG, DE, ET, GR, IT, LT, RO (sekä SIT ([10])) (1).

16. Kaikkiaan 37 tutkimusta käynnistettiin alusta alkaen täydentävinä tutkimuksina, ja 15 tutkimusta luokiteltiin uudelleen täydentäviksi tutkimuksiksi. Se, käynnistetäänkö tutkimus alusta alkaen täydentävänä tutkimuksena vai luokitellaanko se myöhemmin sellaiseksi, näyttää vaikuttavan tutkimuksen kokonaiskestoon, kuten jäljempänä esitetään (ks. 23–27 kohta).

17. Komitea toteaa, että EPPO ei ole virallisesti hylännyt yhtään OLAFin ehdotusta täydentävän tutkimuksen aloittamisesta, mitä voidaan pitää osoituksena vahvasta yhteistyöstä osapuolten välillä. Mikään ei myöskään viittaa siihen, että tällaisten virallisten hylkäysten puuttuminen voisi johtua OLAFin ja EPPOn välillä etukäteen käydyistä epävirallisista keskusteluista, joiden yhteydessä EPPO olisi jo ilmoittanut OLAFille vastustavansa tällaista pyyntöä. OLAF on ilmoittanut komitealle, että se on valmis tutkimaan vaihtoehtoja tehostaa keskusteluja mahdollisia täydentäviä tutkimuksia koskevista ehdotuksista.

Ensimmäinen suositus: lomakkeiden käyttö

18. Yksi komitean lausunnossa nro 1/2024 esittämistä havainnoista oli se, että jos EPPO vastustaa epävirallisten keskustelujen yhteydessä OLAFin aikomusta aloittaa täydentävä tutkimus, OLAF ei esitä asiasta virallista kirjallista pyyntöä. Tällöin OLAFin ehdotuksesta ja EPPOn vastustuksesta ei jää virallista jälkeä. Tästä syystä komitea suositti, että OLAF laatisi aina virallisen kirjallisen ehdotuksen aikoessaan aloittaa täydentävän tutkimuksen ja käyttäisi siihen EPPOn kanssa jo sovittuja lomakkeita ja malleja. Näin varmistetaan a) avoimuuden periaatteen noudattaminen ja b) OLAFin tutkimustoimintaa koskevien komitean seurantatoimien tehokkuus.

19. Komitea totesi, että 52 tapauksesta 23:ssa käytettiin asianmukaisia pyyntölomakkeita. Useimmissa näistä tapauksista ainakin toinen osapuolista noudatti muodollista yhteydenpitomenettelyä. Osassa lopuista tapauksista pyyntö tehtiin joko yksinkertaisella kirjeellä ilman asianmukaista lomaketta tai vastaus viralliseen pyyntöön lähetettiin sähköpostitse tai annettiin suullisesti.

20. OLAF käytti 11 tapauksessa asianmukaisia lomakkeita pyytäessään täydentävän tutkimuksen aloittamista. EPPO ei aina toiminut näin, mutta sen käytäntö on parantunut tasaisesti vuoden aikana.

Toinen suositus: edellä kuvattua menettelyä koskevat jatkotoimet tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden osalta

21. Toinen suositus perustui ensimmäiseen suositukseen. Sen mukaan OLAFin olisi varmistettava, että sen tulevissa tarkistetuissa tutkimusmenettelyjä koskevissa ohjeissa suositellaan EPPOn kanssa sovittujen lomakkeiden ja mallien käyttöä täydentävän tutkimuksen aloittamista koskevan ehdotuksen laadinnassa.

([10]) SIT (Special Investigative Team) tarkoittaa erityistutkintaryhmää.

22. OLAF sitoutui lausuntoa nro 1/2024 koskevissa huomautuksissaan tutkimaan yhdessä EPPOn kanssa, miten mahdollisista täydentävistä tutkimuksista käytäviä keskusteluja voitaisiin tehostaa ja miten menettelyn virallisuus ja avoimuus voitaisiin varmistaa.

Kesto

23. Komitea totesi lausunnossa nro 1/2024, että 75 prosenttia päätökseen saaduista täydentävistä tutkimuksista kesti alle vuoden (keskimäärin kahdeksan kuukautta). Tutkimuksen kesto ylitti vuoden vain hyvin harvoissa tapauksissa (10–20 %), ja siihen oli perustellut syyt, kuten tutkittavien kysymysten erityinen monitahoisuus, mukaan lukien asianomaisten henkilöiden ja/tai maiden suuri määrä.

24. Myöhemmin analysoitujen tapausten osalta komitea on havainnut eron alusta alkaen täydentävinä tutkimuksina käynnistettyjen tapausten sekä niiden tutkimusten välillä, jotka on luokiteltu uudelleen täydentäviksi tutkimuksiksi (usein myöhemmässä ja pidemmälle edenneessä tutkintavaiheessa).

25. Jälkimmäisten osalta OLAF saattoi saada tutkimuksensa päätökseen muutaman kuukauden (tai joissakin tapauksissa päivien) kuluessa siitä, kun EPPO oli hyväksynyt OLAFin ehdotuksen täydentävän tutkimuksen aloittamisesta. Tapausten nopean päättämisen taustalla saattavat olla EPPOn pitkälle edenneet alustavat tutkimukset, joissa usein oli rikosteknisissä tutkimuksissa ja paikalla tehdyissä tarkastuksissa jo kerätty huomattava määrä tietoa ennen kuin tutkimus luokiteltiin uudelleen täydentäväksi tutkimukseksi.

26. Sitä vastoin alusta alkaen täydentävänä tutkimuksena käynnistettyjen tutkimusten keskimääräinen kesto oli pidempi (381 päivää), monimutkaisemmissa tapauksissa jopa yli kaksi vuotta.

27. Vuonna 2024 OLAFin uudelleenluokiteltujen ja ulkoisten täydentävien tutkimusten ([11]) keskimääräinen kesto oli 12 kuukautta, mikä on vähemmän kuin muiden OLAFin tutkimusten keskimääräinen kesto (24 kuukautta). Useimmissa vuonna 2024 toteutetuissa täydentävissä tutkimuksissa ei esiintynyt perusteettomia keskeytyksiä, mikä on osoitus EPPOn ja OLAFin tehokkaasta ja yhteistyöhön perustuvasta toimintatavasta.

2.2 *OLAFin talousarvion ja resurssien seuranta: lausunto nro 2/2024 OLAFin alustavasta talousarvioesityksestä vuodeksi 2025*

28. Komitea antaa vuosittain lausunnon OLAFin alustavasta talousarvioesityksestä antaakseen EU:n toimielimille varmuuden siitä, että talousarvioesitys säilyttää OLAFin tutkimustoiminnan riippumattomuuden. Komitea tarkastelee lausunnossaan erityisesti sitä, onko OLAFilla käytössään riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit, jotta se voi vahvistaa petosten, lahjonnan ja muun laittoman toiminnan torjuntaa ja suorittaa sille annetut tehtävät tehokkaasti.

29. Komitea antoi 15. toukokuuta 2024 lausunnon nro 2/2024 OLAFin alustavasta talousarvioesityksestä vuodeksi 2025. Lausunnossa todettiin, että OLAFin alustava talousarvio oli 5 prosenttia suurempi kuin vuoden 2024 talousarvio. Ehdotetut lisäykset tiettyihin yksittäisiin budjettikohtiin olivat asianmukaisesti perusteltuja ja komission vuoden 2025 talousarvioesityksen laatimista koskevien suuntaviivojen mukaisia.

30. OLAFin budjettikohdan ”virkamatkat ja edustuskulut” osalta komitea piti tärkeänä komission suositusta, jonka mukaan kaikkien komission yksiköiden olisi vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti vähennettävä virkamatkoja ja kokouksia 20 prosenttia lineaarisesti. Komitea piti kuitenkin myönteisenä sitä, että OLAFin virkamatkoja ja edustuskuluja koskevat määrärahat säilytetään samalla tasolla kuin vuonna 2024, koska näin voidaan varmistaa OLAFille hyvin tärkeät valmiudet suorittaa tutkimustensa yhteydessä paikalla tehtäviä tarkastuksia EU:ssa ja sen ulkopuolella.

31. Komitea piti myönteisenä myös sitä, että OLAFin tieto- ja viestintätekniikkaa koskevat määrärahat pysyivät samalla tasolla kuin vuonna 2024. Komitea katsoi, että vuosia jatkuneen määrärahojen huomattavan lisäämisen jälkeen OLAFin OCM-menot liittyvät nyt pikemminkin ylläpitoon kuin jatkokehitykseen.

([11]) OLAFin tutkimusten keskimääräinen kesto lasketaan täydentävää tutkimusta koskevan pyynnön hyväksymisen ja OLAFin hallinnollisen tutkimuksen päättämisen välisen ajan perusteella. Joissakin tapauksissa EPPO jatkaa tutkintaa rikostutkintana.

32. OLAFin henkilöresurssien osalta komitea on aina pitänyt erittäin tärkeänä, että virastolla on käytössään riittävät henkilöresurssit, jotta se voi ylläpitää korkeaa suoritustasoa. Komitea piti näin ollen myönteisenä sitä, että OLAFin henkilöstötaulukkoon ei ole suunniteltu uusia leikkauksia vuodelle 2025 ja että OLAFille osoitetaan myös lisävaroja Ukrainan tukivälineestä, ottaen huomioon sen odotettu rooli mainitussa välineessä.

33. Komitea huomautti, että OLAFin talousarvion tärkeä piirre on sen yhteenliitetty rakenne, jonka ansiosta virasto voi tehdä sisäisiä määrärahasiirtoja eri budjettikohtien välillä pyytämättä lupaa unionin budjettivallan käyttäjältä. Tämä on auttanut OLAFia vastaamaan ennakoimattomiin tapahtumiin ja haasteisiin ja hallinnoimaan talousarviotaan joustavammin kuin mikään muu komission pääosasto. Komitea on aina kannattanut OLAFin autonomiaa määrärahojen hallinnoinnissa, koska se on viraston (taloudellisen) riippumattomuuden lisätae.

34. Komitea korosti kuitenkin, että OLAFin on hallinnoitava talousarviotaan aina siten, että se noudattaa mahdollisimman pitkälle varainhoitoasetuksen 6–38 artiklassa vahvistettuja unionin yleiseen talousarvioon sovellettavia yleisiä budjettiperiaatteita, mukaan lukien avoimuutta ja erittelyä koskevat periaatteet.

2.3 *Lausunto nro 3/2024 tutkimusmenettelyjä koskevista OLAFin ohjeista*

35. OLAF päätti OLAFin tutkimuksista annetun asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 muuttamisesta 23 päivänä joulukuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2223 johdosta muuttaa senhetkisiä tutkimusmenettelyjä koskevia ohjeita saattaakseen asetuksen uudet säännökset osaksi uusia sisäisiä ohjeita ja vahvistaakseen selkeät ja johdonmukaiset puitteet kaikelle tutkimus-, tuki- ja koordinointitoiminnalle. OLAF-asetuksen 17 artiklan mukaan pääjohtaja hyväksyy tutkimusmenettelyjä koskevat ohjeet sen jälkeen, kun valvontakomitealle on annettu mahdollisuus esittää niistä näkemyksensä. OLAF selitti komitealle, että tämä uudelleentarkastelu toteutettiin kahdessa erillisessä vaiheessa.

36. Ensimmäisessä vaiheessa OLAFin pääjohtaja toteutti osittaisen tarkistuksen, joka rajoittui siihen, mikä oli ehdottoman välttämätöntä tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden mukauttamiseksi asetuksella (EU, Euratom) 2020/2223 tehtyihin muutoksiin ja EPPOn toiminnan käynnistämiseen. Tämä vaihe saatettiin päätökseen, ja uudet ohjeet tulivat voimaan 11. lokakuuta 2021. Komitea totesi OLAFin pääjohtajalle 17. elokuuta 2022 ohjeiden uudelleentarkastelusta esittämissään huomautuksissa, että se antaisi lausunnon tarkistetuista ohjeista vasta, kun uudelleentarkastelun toinen vaihe olisi saatu lopullisesti päätökseen ([12]).

37. Uudelleentarkastelun toisessa (nykyisessä) vaiheessa OLAF toteutti kattavamman tarkistuksen, jossa otettiin huomioon muissa OLAFin sisäisissä ohjeissa ja suuntaviivoissa käsitellyt asiat, OLAFin ja EPPOn välisessä yhteistyössä vakiintuneet käytännöt, OLAFin sidosryhmien suositukset ja OLAFin henkilöstön vuosien aikana havaitsemat ongelmat.

38. OLAF toimitti 24. marraskuuta 2023 valvontakomitealle tarkistetun lopullisen version tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden luonnoksista virallisia huomautuksia varten. Osana tätä virallista kuulemista OLAFin ja komitean välillä käytiin rakentavaa keskustelua, joka alkoi vuoden 2023 jälkipuoliskolla ja jatkui raportointijakson aikana. Valvontakomitean lausunto nro 3/2024 tutkimusmenettelyjä koskevista OLAFin ohjeista hyväksyttiin komitean 15. lokakuuta 2024 pitämässä täysistunnossa, ja se julkaistiin 12. marraskuuta 2024 ([13]).

39. Lausunnossa komitea esitti huomautuksensa ja suosituksensa OLAFin pääjohtajalle ennen tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden hyväksymistä OLAF-asetuksen 17 artiklan 8 kohdan mukaisesti.

([12]) OLAF-asetuksen 17 artiklan 8 kohdan viimeinen virke.

([13]) Valvontakomitean lausunto nro 3/2024 tutkimusmenettelyjä koskevista OLAFin ohjeista, https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/cdd642c0-2339-48e4-89c4-3041316bef1f_en?filename=Opinion%20GIPs%2013.11.24_NON-CONFIDENTIAL.pdf.

40. Kuten aiemmissa lausunnoissa ([14]) on jo todettu, komitea pitää ehdottoman tärkeänä, että uudet tutkimusmenettelyjä koskevat ohjeet perustuvat kaikkien muiden OLAFin sisäisten suuntaviivojen ja ohjeiden perusteelliseen ja kattavaan uudelleentarkasteluun. Tämä on tärkeää, koska tutkimusmenettelyjä koskevat ohjeet ovat ainoat suuntaviivat, ohjeet tai käsikirja, jotka OLAFin on OLAF-asetuksen mukaan julkistettava ([15]). Siten ne ovat olennainen osa takeita, jotka varmistavat tarvittavan avoimuuden ja oikeusvarmuuden tutkinnan kohteena oleville henkilöille.

41. Tässä yhteydessä komitea tunnusti saavutetun edistyksen tutkijoille annettavien ohjeiden tarkistamisessa. Se kuitenkin katsoi, että toimitettuja ja tarkasteltuja ohjeluonnoksia voitaisiin edelleen parantaa. Komitean mielestä kattavat, laajat ja yksityiskohtaiset tutkimusohjeet helpottavat seuraavien periaatteiden noudattamista: i) tutkimusten suorittaminen kohtuullisessa ajassa ja keskeytyksettä, ii) selkeä päätöksentekomenettely, iii) prosessuaalisten takeiden soveltaminen, iv) avoimuus ja v) henkilöiden yhdenvertainen kohtelu tutkinnan aikana.

42. Komitea esitti käytännönläheisiä ja huolellisesti perusteltuja suosituksia ja ehdotuksia muun muassa seuraavista seikoista:

i) Tutkimusten kesto: komitea käsitteli esimerkiksi tutkinnan suunnittelua, perusteettomia toimettomuusjaksoja, tutkimusten suorittamista keskeytyksettä, tutkimusten keston valvontamekanismeja, velvollisuutta raportoida komitealle sekä kohtuullista tutkinta-aikaa, jonka olisi oltava oikeassa suhteessa asian monitahoisuuteen ja olosuhteisiin.

ii) OLAFin pääjohtajan riippumattomuus ja päätöksentekoprosessi: suositukset koskivat sääntöjen jäsentämistä sekä avoimuutta, dokumentointia, kuulemista ja yhteistyötä koskevien periaatteiden kuvaamista koko päätöksentekoprosessin osalta kiinnittäen erityistä huomiota toimivallan siirtoon ja hierarkkiseen vastuunjakoon.

iii) Tutkimusten laajuus (kun otetaan huomioon puolustautumisoikeus ja päätöksentekoprosessi): suosituksissa käsitellään pääasiassa tarvetta perustella kaikki tutkimuksen laajuuteen tehtävät muutokset ja soveltaa kaikkiin laajuuden muutoksiin samoja arviointisääntöjä kuin tutkimuksen aloittamiseen.

iv) Vaatimus riittävästä epäilyksestä perusteluna tutkimuksen aloittamiseksi ja erityisen huomion kiinnittäminen eri tietolähteisiin ja valintaprosessin aikaisiin toimiin.

v) Yhdenvertaisen kohtelun periaate tutkimuksen suorittamisessa: pääasiallisena pyrkimyksenä on sisällyttää perusteellisen tutkimuksen periaate tutkimusmenettelyjä koskeviin ohjeisiin sekä käsitellä kysymystä kriteereistä, joiden perusteella määritetään, voidaanko henkilöä pitää ”asianomaisena henkilönä”.

vi) Kaikkien yksityiselämän ja puhelinkeskustelujen kunnioittaminen.

vii) Oikeusvarmuus, painottaen erityisesti tutkimusten ja tapausten luokittelun merkitystä.

viii) Sisäinen neuvonanto- ja valvontamenettely ja tarve vahvistaa sitä.

43. Komitea suositti myös, että OLAFin pääjohtaja tarkastelisi perusteellisesti sisäisiä ohjeita ja suuntaviivoja, jotka täydentävät tutkimusmenettelyjä koskevia ohjeita, ja päivittäisi niitä, jotta voidaan varmistaa niiden asianmukaisuus, yhdenmukaisuus tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden kanssa ja käyttäjäystävällisyys. Lisäksi pääjohtajan tulisi tiedottaa komitealle tämän prosessin tuloksista.

([14]) Komitean OLAFin pääjohtajalle 17. elokuuta 2021 tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden tarkistamisesta esittämät huomautukset ja lausunto nro 2/2017 OLAF-asetuksen arvioinnista.

([15]) OLAF-asetuksen 17 artiklan 8 kohdan viimeisessä virkkeessä säädetään, että ohjeet ”julkaistaan viraston internetsivustolla unionin virallisilla kielillä”.

44. Komitea pitää OLAF-asetuksessa edellytettyjä yksityiskohtaisia ja käytännönläheisiä ohjeita tärkeänä, jotta voidaan varmistaa, että tutkimuksissa noudatetaan OLAFin perusarvoja ja moitteettoman toiminnan periaatetta.

45. Komitea katsoo, että tutkimusmenettelyjä koskevia ohjeita voidaan merkittävästi parantaa, jos komitean lausunnossa esitettyjä suosituksia ja huomautuksia noudatetaan.

46. OLAFin pääjohtaja ilmoitti komitealle maaliskuussa 2025, että vaikka tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden tarkistaminen on saatu päätökseen, lopullisen tekstin hyväksyminen on viivästynyt EU:n petostentorjuntajärjestelmästä käytävien keskustelujen ja OLAF-asetuksen arvioinnin vuoksi.

47. Komitea pitää valitettavana, että ohjeiden lopullista versiota on lykätty. Se pitää viivästystä perusteettomana, kun otetaan huomioon OLAFin jo saavuttama merkittävä edistyminen sekä OLAFin ja muiden tarkistukseen arvokkaan panoksensa antaneiden sidosryhmien tähän mennessä käyttämä runsas aika ja vaiva.

48. Komitea pitää OLAF-asetuksessa edellytettyjä yksityiskohtaisia ja käytännönläheisiä ohjeita tärkeänä, jotta voidaan varmistaa, että tutkimustoiminnassa noudatetaan OLAFin perusarvoja ja moitteettoman toiminnan periaatetta. Se katsoo, että käynnissä olevat keskustelut EU:n petostentorjuntajärjestelmästä ja OLAF-asetuksen arviointi eivät saisi vaikuttaa jo valmiiksi saatujen tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden hyväksymiseen.

2.4 *Lausunto nro 4/2024 OLAFin toimivallasta suorittaa sisäisiä tutkimuksia EU:n toimielinten jäsenten osalta*

49. OLAFin pääjohtaja toimitti helmikuussa 2023 komitealle Euroopan parlamentin, jäljempänä ’parlamentti’, puhemiehen kanssa käymänsä kirjeenvaihdon (maaliskuusta 2020 syyskuuhun 2023) OLAFin valtuuksista tutkia Euroopan parlamentin jäseniä. OLAFin pääjohtaja ilmoitti komitealle tietyistä vaikeuksista, joita virasto kohtasi tutkiessaan parlamentin jäsenten väitettyjä vakavia väärinkäytöksiä, jotka eivät sinänsä vaikuttaneet EU:n taloudellisiin etuihin, kuten vaikeuksista päästä parlamentin jäsenten toimistoihin ja päästä käsiksi näiden tietoteknisiin laitteisiin (kannettaviin tietokoneisiin). Vaikka OLAF saattoi tutkia parlamentin jäsenten avustajia ja muuta parlamentin henkilöstöä ”asianomaisina henkilöinä”, se ei voinut suorittaa parlamentin jäseniä koskevia tutkimuksia ilman parlamentin lupaa. Parlamentin kanta oli, että OLAF-asetuksessa ei anneta OLAFille valtuuksia tutkia muita kuin unionin taloudellisten etujen suojaamiseen liittyviä asioita eli esimerkiksi sitä, noudattavatko Euroopan parlamentin jäsenet parlamentin menettelysääntöjä.

50. Tämän vuoksi komitea päätti antaa OLAF-asetuksen 15 artiklan nojalla lausunnon ([16]) selventääkseen sääntöjä, joita sovelletaan OLAFin sisäisiin tutkimuksiin, joissa on osallisina EU:n toimielinten jäseniä yleensä ja erityisesti Euroopan parlamentin jäseniä. Lausunnossaan komitea tarkasteli keskeistä kysymystä siitä, onko OLAFilla valtuudet tutkia parlamentin tai toimielinten, elinten ja laitosten jäseniä heidän virkatehtäviensä hoitamiseen liittyvissä vakavissa rikkomisissa, jotka eivät näytä vaikuttavan unionin taloudellisiin etuihin, jäljempänä ’muut kuin PIF-rikoksiin liittyvät tapaukset’ ([17]). Se tutki myös sitä, millainen merkitys parlamentin jäsenten menettelysäännöillä, jäsenten asemaa koskevilla säännöillä ja jäsenten koskemattomuudella on OLAFin sisäisten tutkimusten kannalta. Lopuksi lausunnossa arvioitiin täydellisyyden vuoksi myös sitä, voivatko vuoden 1999 toimielinten välinen sopimus ja päätökset, jotka kukin EU:n toimielin, elin tai laitos on tehnyt OLAF-asetuksen 4 artiklan nojalla ehdoista, joiden mukaisesti OLAF voi tehdä niiden henkilöstöä tai jäseniä koskevia tutkimuksia, vaikuttaa OLAFin valtuuksiin suorittaa tällaisia tutkimuksia ja missä määrin.

([16]) OLAF-asetuksen 15 artiklassa säädetään, että valvontakomitea voi antaa lausuntoja myös OLAFin pääjohtajan pyynnöstä.

([17]) Euroopan unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavat rikokset (PIF-rikokset, sellaisina kuin ne määritellään direktiivissä (EU) 2017/1371; lyhenne perustuu ranskankieliseen ilmaisuun *protection des intérêts financiers*) vaikuttavat unionin taloudellisiin etuihin ja vahingoittavat myös unionin mainetta ja uskottavuutta. PIF-rikoksia ovat unionin talousarvioon liittyvät petokset, vähintään kahta jäsenvaltiota koskevat laajamittaiset alv-petokset, korruptio, varojen väärinkäyttö virkamiehen toimesta sekä rahanpesu, jossa on kyse PIF-rikoksilla saadusta omaisuudesta.

OLAFin valtuudet suorittaa sisäisiä tutkimuksia muissa kuin PIF-rikoksiin liittyvissä tapauksissa

51. Komitea piti välttämättömänä ensin selventää OLAFin valtuuksia tutkia parlamentin jäseniä asioissa, jotka eivät näytä vaikuttavan unionin taloudellisiin etuihin. Tästä syystä komitea viittasi unionin tuomioistuinten oikeuskäytäntöön ja erityisesti tuomioistuimen asiassa Dalli ([18]) antamaan tuomioon, jossa tuomioistuin tarkasteli yksityiskohtaisesti juuri niitä perusteita, joita parlamentti on esittänyt viime aikoina OLAFin kanssa käymässään kirjeenvaihdossa kyseenalaistaakseen viraston valtuudet tutkia parlamentin jäseniä muissa kuin PIF-rikoksiin liittyvissä tapauksissa tai rajoittaakseen niitä.

52. Tuomioistuin totesi OLAFin perustamisesta tehdyn komission päätöksen 1999/352/EY (jota sovelletaan edelleen) 2 artiklan 1 kohdan perusteella, että OLAFin tehtävänä **ei ole ainoastaan** ”toteuttaa hallinnollisia tutkimuksia, joiden tarkoituksena on torjua petoksia, lahjontaa ja unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavaa muuta laitonta toimintaa” **vaan myös** selvittää ”virkatoimintaan liittyviä vakavia tekoja, jotka voivat merkitä, että virkamies tai muu henkilöstöön kuuluva on jättänyt noudattamatta velvollisuuksiaan tavalla, joka voi johtaa kurinpitotoimiin ja tarvittaessa rikossyytteisiin” ([19]). Tuomioistuimen mukaan tästä säädetään myös aiemman OLAF-asetuksen (EY) N:o 1073/1999 johdanto-osan 5 kappaleessa (nykyisen OLAF-asetuksen johdanto-osan 6 kappale), jonka mukaan **OLAFin tehtäviin kuuluvat taloudellisten etujen suojaamisen lisäksi** kaikki toimet unionin etujen suojelemiseksi sellaisia väärinkäytöksiä vastaan, jotka voivat johtaa hallinnollisiin tai rikosoikeudellisiin menettelyihin. Tuomioistuin totesi, että ”unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvan vaikutuksen puuttuminen **ei vaikuta OLAFin mahdollisuuteen aloittaa tutkimus**” ([20]).

53. Komitea toteaa, että tuomioistuinten oikeuskäytäntö on niin selkeä, ettei voi olla enää epäilystäkään OLAF-asetuksen 1 artiklan 4 kohdan ([21]) oikeasta tulkinnasta ja OLAFin valtuuksista tutkia unionin henkilöstön tai toimielinten jäsenten virkatehtävien hoitamiseen liittyviä vakavia tapauksia, jotka eivät kuitenkaan vaikuta unionin taloudellisiin etuihin. Lisäksi asian Dalli jälkeen annetussa oikeuskäytännössä selvennettiin, että myös muilla kuin PIF-rikoksiin liittyvillä rikkomisilla (kuten työpaikkakiusaamisella) voi olla taloudellisia seurauksia. Komitea toteaa, että OLAFilla on oikeus tutkia tällaisia tapauksia, vaikka se katsoisi, ettei väärinkäytöksellä ole ollut taloudellisia vaikutuksia. On myös selvää, että OLAFin valtuudet suorittaa toimielinten, elinten ja laitosten jäseniin kohdistuvia sisäisiä tutkimuksia muissa kuin PIF-rikoksiin liittyvissä tapauksissa perustuvat suoraan OLAF-asetukseen, eivätkä ne kuulu toimielinten, elinten ja laitosten OLAF-asetuksen ulkopuolella virastolle vapaaehtoisesti myöntämiin lisävaltuuksiin.

Parlamentin jäsenten menettelysäännöt

54. Parlamentti ilmaisi OLAFin kanssa käymässään kirjeenvaihdossa myös vakavat epäilyksensä viraston valtuuksista suorittaa rinnakkaisia sisäisiä tutkimuksia esimerkiksi parlamentin jäsenten harjoittamasta häirinnästä, eturistiriidoista tai eettisistä rikkomuksista, koska tällaiset tutkimukset saattaisivat kyseenalaistaa parlamentin omat sisäiset menettelyt, jotka on vahvistettu sen menettelysäännöissä. Parlamentin mukaan vilpittömän yhteistyön periaate rajoittaa OLAFin toimivaltuuksia parlamenttiin liittyvissä asioissa.

55. Komitea toteaa, että toimielimet, elimet ja laitokset voivat hyväksyä sisäisiä sääntöjä, kuten eettisiä kysymyksiä koskevat menettelysäännöt jäsenilleen, mutta tämä ei estä eikä voi estää OLAFia käyttämästä sille OLAF-asetuksessa suoraan annettua toimivaltaa. Tällaiset sisäiset säännöt ja menettelysäännöt sitovat ainoastaan asianomaista toimielintä, elintä tai laitosta. Niitä ei näin ollen voida käyttää perusteena estämään OLAFia suorittamasta sisäisiä tutkimuksia OLAF-asetuksen 1 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

([18]) Unionin tuomioistuimen tuomio 6.6.2019, Dalli v. komissio, T-399/17, ECLI:EU:T:2019:384, vahvistettu tuomiossa 25.2.2021, Dalli v. komissio, C-615/19P, ECLI:EU:C:2021:133 (asia T-399/17).

([19]) Ks. tuomio 6.6.2019, Dalli v. komissio, T-399/17, 62 kohta.

([20]) Ks. tuomio 6.6.2019, Dalli v. komissio, T-399/17, 62 kohta.

([21]) Asetuksen 1 artiklan 4 kohdassa todetaan seuraavaa: ”Virasto [OLAF] tekee hallinnollisia tutkimuksia perussopimuksilla tai niiden nojalla perustetuissa toimielimissä, elimissä ja laitoksissa, jäljempänä ’toimielimet, elimet ja laitokset’, petosten, lahjonnan ja unionin taloudellisia etuja vahingoittavan muun laittoman toiminnan torjumiseksi. Siinä tarkoituksessa se tutkii virkatehtävien hoitamiseen liittyviä vakavia tapauksia, joissa unionin virkamiehet tai sen muuhun henkilöstöön kuuluvat ovat laiminlyöneet velvollisuutensa tavalla, joka voi johtaa kurinpidolliseen tai tapauksen mukaan rikosoikeudelliseen menettelyyn, ja vastaavia velvollisuuksien laiminlyöntejä, joihin ovat syyllistyneet sellainen toimielimen tai elimen jäsen, laitoksen päällikkö taikka toimielimen, elimen tai laitoksen sellainen työntekijä, johon ei sovelleta henkilöstösääntöjä, jäljempänä yhteisesti ’virkamiehet tai muuhun henkilöstöön kuuluvat, toimielimen tai elimen jäsenet, toimiston tai viraston päälliköt taikka sen työntekijät’.”

56. Vilpittömän yhteistyön periaatteen osalta komitea viittaa unionin tuomioistuinten oikeuskäytäntöön, jonka mukaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 13 artiklan 2 kohta ([22]) ”ilmentää toimielinten välisen tasapainon periaatetta, joka on yksi unionin toimielinrakenteen ominaispiirteistä ja joka **edellyttää sitä, että kukin toimielin käyttää toimivaltaansa muiden toimielinten toimivaltaa kunnioittaen**” ([23]). Tältä osin tuomioistuin on todennut OLAFin osalta, että vetoaminen OLAFia koskevaan vilpittömän yhteistyön velvollisuuteen ei voi vaikuttaa siihen, että OLAF-asetuksessa säädettyä tehtävien ja vastuiden jakoa muutetaan ([24]).

57. Koska valtuudet suorittaa sisäisiä tutkimuksia eivät kuulu jaettuun toimivaltaan, vaan ne on annettu OLAF-asetuksessa yksinomaan OLAFille, mikään toimielin, parlamentti mukaan luettuna, ei voi vedota toimielinten välisen vilpittömän yhteistyön periaatteeseen estääkseen OLAFia käyttämästä valtuuksiaan suorittaa toimielinten, elinten ja laitosten jäseniin kohdistuvia tutkimuksia. Itse asiassa vilpittömän yhteistyön periaate on vahvistettu OLAF-asetuksen 5 artiklan 3 kohdassa, jonka mukaan ”kun virasto [OLAF] suorittaa sisäistä tutkimusta, asianomaiset toimielimet, elimet ja laitokset eivät saa aloittaa samoja tosiseikkoja koskevaa rinnakkaista tutkimusta, ellei viraston kanssa toisin sovita”.

Parlamentin jäsenten asemaa koskevat säännöt ja pöytäkirja N:o 7 Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista ([25])

58. Komitea tarkasteli myös parlamentin jäsenten asemaa koskevien sääntöjen ja Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan N:o 7 merkitystä, sillä niissä vahvistetaan parlamentin jäsenten tehtävien hoitamista koskevat säännöt ja yleiset ehdot sekä annetaan lakisääteinen suoja parlamentin jäsenten itsenäisyydelle ja riippumattomuudelle. Komitea toteaa, että OLAF-asetuksen 1 artiklan 3 kohdassa (jossa todetaan, että asetusta sovelletaan rajoittamatta a) Euroopan unionin erioikeuksia ja vapauksia koskevan pöytäkirjan N:o 7 ja b) parlamentin jäsenten asemaa koskevien sääntöjen soveltamista) ei rajoiteta OLAFin valtuuksia tutkia toimielinten, elinten ja laitosten jäsenten virkatehtävien hoitamiseen liittyviä vakavia tapauksia. Siinä ainoastaan tehdään selväksi, että tätä toimivaltaa on käytettävä rajoittamatta parlamentin jäsenten vaaleissa saatua valtuutusta tai heidän vapauttaan toimia vaaleilla valittuina edustajina taikka vaikuttamatta haitallisesti niihin.

59. Oikeuskäytännön mukaan pöytäkirjassa N:o 7 tunnustetut Euroopan unionin erioikeudet ja vapaudet, ja siten myös parlamentin jäsenten koskemattomuus, ovat luonteeltaan puhtaasti toiminnallisia, koska niillä pyritään välttämään unionin toiminnan ja riippumattomuuden vaarantuminen. Erioikeudet ja vapaudet on siis myönnetty yksinomaan unionin edun perusteella. Tuomioistuimen mukaan tämän koskemattomuuden tarkoituksena on ”estää sen toimielimen toiminnan vaarantuminen, jonka jäseniä he ovat, ja siten tämän toimielimen toimivallan käyttämisen vaarantuminen” ([26]). Tästä seuraa, että kunhan parlamentin jäsenten tekoihin kohdistuvat OLAFin tutkimukset eivät perustu parlamentin jäsenten heidän tehtäviään hoitaessaan ilmaisemiin mielipiteisiin tai heidän äänestyksiinsä, ne eivät rajoita parlamentin jäsenten erioikeuksia ja vapauksia pöytäkirjan N:o 7 ja/tai parlamentin jäsenten asemaa koskevien sääntöjen nojalla ([27]).

Vuoden 1999 toimielinten välinen sopimus ja kunkin unionin toimielimen, elimen tai laitoksen tekemät päätökset OLAFin sisäisistä tutkimuksista

60. Parlamentti on myös väittänyt OLAFin kanssa käymässään kirjeenvaihdossa, että koska virastolla ei ole OLAF-asetuksen nojalla valtuuksia tutkia parlamentin jäsenten tekemiä muita kuin PIF-rikoksiin liittyviä tekoja, tällaisia tutkimuksia on mahdollista suorittaa yksinomaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja Euroopan komission välillä 25. toukokuuta 1999 OLAFin sisäisistä tutkimuksista tehdyn toimielinten välisen sopimuksen perusteella. Parlamentin kanta on, että koska kyseisen sopimuksen johdanto-osan 6 kappaleessa todetaan, että OLAFin tutkimukset eivät ”vaikuta toimielinten tai elinten omaan vastuuseen”, viraston suorittamat parlamentin jäseniä

([22]) SEU-sopimuksen 13 artiklan 2 kohdassa todetaan seuraavaa: ”Kukin toimielin toimii sille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoissa sekä niissä määrättyjen menettelyjen, edellytysten ja tavoitteiden mukaisesti. Toimielimet tekevät keskenään vilpitöntä yhteistyötä.”
([23]) Unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2015, Euroopan unionin neuvosto v. Euroopan komissio, C-73/14, ECLI:EU:C:2015:663.
([24]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.9.2024, komissio v. Tšekin tasavalta, C-494/22 P, ECLI:EU:C:2024:684, 149 kohta.
([25]) Euroopan parlamentin päätös, tehty 28 päivänä syyskuuta 2005, Euroopan parlamentin jäsenten asemaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta (EUVL L 262, 7.10.2005, s. 1, http://data.europa.eu/eli/dec/2005/684/oj).
([26]) Unionin tuomioistuimen tuomio 27.4.2022, Roos ym. v. parlamentti, yhdistetyt asiat T-710/21, T-722/21 ja T-723/21, 132 kohta.
([27]) Ks. myös valvontakomitean lausunto nro 2/2011 OLAFin valtuuksista toteuttaa riippumattomia sisäisiä tutkimuksia unionin toimielimissä, https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/supervisory-committee-olaf/opinions-and-reports_en.

koskevat tutkimukset olisi toteutettava noudattaen kaikilta osin parlamentin työjärjestystä parlamentin jäsenten asemaa koskevien menettelysääntöjen täytäntöönpanosta. Kyseisten sääntöjen mukaan parlamentin puhemiehellä on yksinomainen toimivalta tehdä lopulliset päätökset parlamentin jäsenten tekemistä menettelysääntöjen rikkomisista jäsenten käyttäytymistä käsittelevää neuvoa-antavaa lautakuntaa kuultuaan. Jos OLAF tekisi rinnakkaisia tutkimuksia tällaisissa tapauksissa, parlamentin puhemiehen ja neuvoa-antavan lautakunnan toimivalta kyseenalaistettaisiin.

61. Komitea toteaa unionin tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaisesti, että OLAFin valtuudet suorittaa sisäisiä tutkimuksia toimielinten, elinten ja laitosten jäsenistä muissa kuin PIF-rikoksiin liittyvissä tapauksissa perustuvat suoraan OLAF-asetukseen. Kyse ei siis ole toimivallasta, jonka vuonna 1999 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen allekirjoittajat olisivat päättäneet antaa OLAFille ”vapaaehtoisesti”. Lisäksi OLAFin valtuuksia suorittaa sisäisiä tutkimuksia toimielinten, elinten ja laitosten jäsenistä voidaan rajoittaa vain OLAF-asetuksella eikä toimielinten välisellä sopimuksella, koska sopimus ei ole säädös, jolla OLAF-asetus voitaisiin kumota, muuttaa tai korvata.

62. Lisäksi komitea katsoo, että tutkimusten tekemisellä toimielimissä, elimissä tai laitoksissa ”tämän asetuksen sekä asiaankuuluvan toimielimen, elimen tai laitoksen päätösten mukaisesti” (OLAF-asetuksen 4 artiklan 1 kohta) viitataan täytäntöönpanosäännöksiin, jotka toimielinten, elinten ja laitosten on otettava käyttöön sisäisillä hallinnollisilla päätöksillä. Näissä päätöksissä vahvistetaan käytännön järjestelyt, jotka OLAFin on otettava huomioon tutkimustoimia suorittaessaan (tilojen tarkastaminen ja todisteiden kerääminen paikan päällä, tietojenvaihto, henkilöstön ja jäsenten haastattelut jne.), mutta ne eivät voi vaikuttaa eivätkä vaikuta OLAFin tutkintavaltuuksien olemassaoloon ja käyttöön.

63. Lopuksi komitea toteaa, että asiassa Dalli annetun tuomion jälkeen on selvää, että OLAFilla on valtuudet tutkia parlamentin tai toimielinten, elinten ja laitosten jäseniä heidän virkatehtäviensä hoitamiseen liittyvistä vakavista rikkomuksista, jotka eivät välttämättä vaikuta unionin taloudellisiin etuihin. Komitea katsoo lisäksi, että OLAF-asetuksen tuleva tarkistaminen olisi sopiva hetki saattaa asetuksen 1 artiklan 4 kohta täysin yhdenmukaiseksi unionin tuomioistuimen asiassa Dalli antaman tuomion kanssa. Tämä lisäisi selkeyttä ja poistaisi epäilykset siitä, onko OLAFilla valtuudet suorittaa toimielinten, elinten ja laitosten jäseniin kohdistuvia sisäisiä tutkimuksia, vaikka tutkimuksilla ei olisi vaikutusta unionin taloudellisiin etuihin.

2.5 *Lausuntoluonnos OLAFin sisäisistä tutkimuksista, jotka koskevat häirintää EU:n toimielimissä, elimissä ja laitoksissa*

64. OLAFin pääjohtaja raportoi valvontakomitealle vuonna 2022 tietyistä vaikeuksista, joita virasto kohtasi monissa häirintää koskevissa sisäisissä tutkimuksissa ja jotka saattoivat vaarantaa viraston riippumattomuuden.

65. Komitea piti OLAFilta saamiensa tietojen perusteella tärkeänä antaa lausunto, jossa selvennetään OLAFin roolia ja valtuuksia tutkia epäasiallista käyttäytymistä ja häirintää toimielimissä, elimissä ja laitoksissa. Lausunnossa tutkitaan myös yksityiskohtaisesti, millaista lisäarvoa nämä tutkimukset tuovat unionin virkamiesten ja toimielinten, elinten ja laitosten jäsenten harjoittaman häirinnän ja muun vastaavan epäasiallisen käyttäytymisen torjuntaan. Koska komitea ei kuitenkaan puutu meneillään oleviin tutkimuksiin, se päätti tutkia asiaa vasta sen jälkeen, kun OLAFin pääjohtaja oli päättänyt ilmoitettujen tapausten tutkinnan.

66. Komitea hyväksyi joulukuussa 2024 lausuntoluonnoksen, joka hyväksyttiin virallisesti tammikuussa 2025 ([28]). Komitea tutki 20 häirintätapausta, joiden käsittelyn OLAF oli lopettanut (tutkimuksia ei aloitettu) viiden viime vuoden aikana (2018–2023), sekä yhdeksän häirintää koskevaa tutkimusta, jotka oli saatettu päätökseen samana ajanjaksona.

([28]) Ks. lausunto nro 1/2025, https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/0aaf5493-9be7-4538-a5c4-f1957b3d479a_en?filename=Opinion%201-2025.pdf.

67. Lausunnossaan komitea totesi ensinnäkin, että asiassa Dalli annetun tuomion jälkeen on nyt näytetty toteen, että OLAFilla on toimivalta suorittaa sisäisiä tutkimuksia toimielinten, elinten ja laitosten henkilöstön ja jäsenten virkatehtävien hoitamiseen liittyvissä vakavissa tapauksissa, riippumatta siitä, vaikuttavatko ne unionin taloudellisiin etuihin, ja että tämä toimivalta perustuu suoraan OLAF-asetuksen 1 artiklan 4 kohtaan. Kyse ei ole toimielinten, elinten ja laitosten virastolle OLAF-asetuksen ulkopuolella vapaaehtoisesti myöntämistä lisävaltuuksista ([29]). OLAFilla on näin ollen toimivalta suorittaa oikeuskäytännössä määriteltyjä häirintää koskevia sisäisiä tutkimuksia, myös silloin, kun asialla ei ole vaikutusta unionin taloudellisiin etuihin.

68. Komitean tekemä analyysi osoitti kuitenkin, että OLAF yleensä pidättäytyy aloittamasta tutkimusta tapauksissa, joissa a) syytökset koskevat virkamiesten tai muun henkilöstön taikka keskijohdon harjoittamaa häirintää ja b) asianomaisella toimielimellä, elimellä tai laitoksella on valmiudet ja tarvittava asiantuntemus suorittaa sisäinen tutkimus tehokkaasti ja riippumattomasti ilman OLAFin toimia. Tällaisissa tapauksissa OLAF katsoo, että sen omien tutkimusten aloittaminen ei olisi oikeasuhteista tai tehokasta resurssien käyttöä eikä tuottaisi mitään lisäarvoa. Tällöin pääjohtaja lopettaa tapauksen käsittelyn ja lähettää asiaa koskevat tiedot asianomaiselle toimielimelle, elimelle tai laitokselle, jotta se voi ryhtyä asianmukaisiin toimiin, kuten OLAF-asetuksen 5 artiklan 6 kohdassa säädetään.

69. OLAF pitää kuitenkin aiheellisena ja tarpeellisena aloittaa omat tutkimuksensa, kun häirintäsyytökset koskevat korkea-arvoisia tai ylimpään johtoon kuuluvia virkamiehiä tai toimielinten, elinten ja laitosten jäseniä ja kun ainoastaan OLAF voisi taata vaaditun riippumattomuuden tällaisten tutkimusten suorittamisessa.

70. Komitea totesi, että OLAFin toimintatapa häirintää koskevien valitusten käsittelyssä on sovellettavien sääntöjen ja viraston toimeksiannon mukainen. Lisäksi se katsoi, että korkea-arvoisten ja ylimpään johtoon kuuluvien virkamiesten harjoittamaa häirintää koskevissa tapauksissa OLAFin tutkimukset tuovat todellista lisäarvoa tutkinnan riippumattomuuden ja puolueettomuuden kannalta.

71. Komitea huomauttaa, että toimielinten, elinten tai laitosten sisäiset tutkimukset eivät välttämättä ole riittävän objektiivisia, riippumattomia ja puolueettomia, kun otetaan huomioon joidenkin unionin ylimmän henkilöstön ja toimielinten, elinten tai laitosten jäsenten korkea asema asianomaisessa organisaatiossa ja heille annettu suuri vastuu. Toimielimillä, elimillä tai laitoksilla ei välttämättä aina ole edes tarvittavia resursseja nimittää erikoistunutta sisäistä tiimiä hallinnollista tutkintaa varten. Lisäksi jos korkea-arvoista virkamiestä tai toimielimen, elimen tai laitoksen jäsentä koskevien häirintäväitteiden tutkinnasta vastaa kyseisen henkilön oma organisaatio, tästä saattaa seurata vakavaa vahinkoa kyseisen organisaation imagolle ja maineelle.

72. Komitea totesi myös, että vaikka useimmissa analysoiduissa tapauksissa toimielimet, elimet ja laitokset olivat yhteistyöhaluisia eivätkä puuttuneet OLAFin tutkimuksiin, kahdessa tapauksessa organisaatio oli selvästi haluton yhteistyöhön ja kyseenalaisti viraston valtuudet suorittaa tällaisia sisäisiä tutkimuksia. Tämä viivästytti OLAFin tutkimuksia entisestään ja vaikutti kielteisesti sen toiminnan tehokkuuteen.

73. Näin ollen komitea huomautti, että kun pääjohtaja aloittaa OLAFin toimivaltaan kuuluvia asioita koskevan tutkimuksen, toimielimillä, elimillä ja laitoksilla on ehdoton velvollisuus tehdä yhteistyötä OLAFin kanssa ja pidättäytyä rinnakkaisista tutkimuksista. Komitea katsoo, että jos toimielin, elin tai laitos ei noudata OLAFin pyyntöä olla suorittamatta rinnakkaista tutkimusta OLAFin jo tutkimissa asioissa tai kieltäytyy toimittamasta viraston tutkimuksen kannalta merkityksellisiä tietoja, se ei tosiasiassa toimi OLAF-asetuksen ja vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti. Tällainen toiminta vaikuttaa kielteisesti OLAFin työn tehokkuuteen ja johdonmukaisuuteen ja viime kädessä viraston itsenäisyyteen ja riippumattomuuteen suorittaa tutkimuksia sen toimeksiannon puitteissa.

([29]) Valvontakomitea on jo ilmaissut kantansa tästä aiheesta lausunnossaan nro 4/2024 OLAFin toimivallasta suorittaa sisäisiä tutkimuksia EU:n toimielinten jäsenten osalta.

2.6 ***OLAFin tutkimusten keston seuranta***

74. OLAF-asetuksen 7 artiklan 8 kohdassa edellytetään, että komitea analysoi tapauskohtaisesti kaikki yli 12 kuukautta kestäneet tutkimukset, jotta varmistetaan, että viraston tutkimukset tehdään keskeytyksettä ajassa, joka on oikeassa suhteessa tutkittavan asian olosuhteisiin ja monitahoisuuteen.

75. Seuraamalla säännöllisesti OLAFin tutkimusten kestoa ja mahdollisten aiheettomien viivästysten syitä komitea pyrkii varmistamaan, että mitkään ulkopuoliset tai sisäiset tahot eivät ole puuttuneet tutkimusten puolueettomaan toteutukseen. Pitkittyneillä tutkimuksilla, joiden kestoa ei voida perustella, voi olla vakavia kielteisiä seurauksia i) asianomaisten henkilöiden prosessuaalisille oikeuksille ja/tai ii) tutkimuksen johdosta toteutettaville jatkotoimille. Tutkimusten kestoa seuraamalla komitea myös varmistaa, että OLAFille osoitetut taloudelliset ja henkilöresurssit on käytetty tehokkaasti.

76. Komitea katsoo, että tutkimusten kesto on tärkeä OLAFin toiminnan tehokkuuden indikaattori, ja se on vuosien mittaan kiinnittänyt aiheeseen erityistä huomiota. Se esitti viimeisimmässä aiheesta antamassaan lausunnossa nro 5/2021 kattavan analyysin OLAFin tutkimuksista, joiden kesto oli ylittänyt 36 kuukautta vuonna 2019. Komitea havaitsi joitakin puutteita, joiden vuoksi se antoi OLAFin pääjohtajalle useita suosituksia.

77. Komitea ilmaisi hiljattain uusien tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden luonnoksista antamassaan lausunnossa nro 3/2024 olevansa tyytyväinen OLAFin edistymiseen tutkimusten keston hallinnassa ja totesi, että osa komitean suosituksista oli sisällytetty tarkistettuihin tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden luonnoksiin. Se korosti kuitenkin myös sitä, että on tärkeää, että tutkimusmenettelyjä koskevissa ohjeissa annetaan tutkijoille selkeät ohjeet siitä, miten välttää perusteettomat toimettomuusjaksot tutkimusprosessin aikana. Komitea antoi OLAFin pääjohtajalle useita suosituksia tutkimusmenettelyjä koskeviin ohjeisiin tehtävistä muutoksista, jotka auttaisivat OLAFia ratkaisemaan tutkimusten pitkittymisen ongelman. Komitea luottaa siihen, että OLAFin pääjohtaja hyväksyy nämä suositukset tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden lopullisessa versiossa. Kuten edellä todettiin, komitea on kuitenkin huolissaan siitä, että tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden hyväksymistä on lykätty esittämättä mitään konkreettista tavoiteaikataulua.

78. Kertomuksen kattamana vuonna komitea sai jokavuotiseen tapaan OLAFilta tietoja yli 12 kuukautta kestäneistä tutkimuksista. Ymmärtääkseen paremmin, miten OLAF hallinnoi tutkimustensa kestoa vuonna 2024 ja miten se noudatti tutkimusten keston oikeasuhteisuutta koskevaa periaatetta, myös aiemmin annetut suositukset huomioon ottaen, komitea suoritti arvioinnin, jossa keskityttiin yli 36 kuukautta kestäneisiin tutkimuksiin (ks. 2.6.2 kohta).

2.6.1 *Komitean vuonna 2024 saamat ilmoitukset yli 12 kuukautta kestäneistä tutkimuksista*

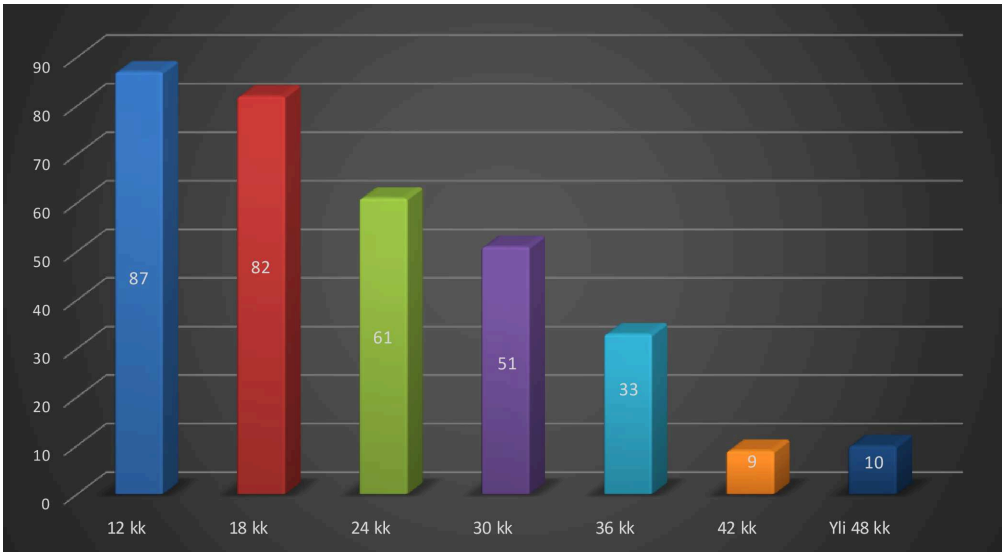
79. Jos tutkimusta ei saada päätökseen 12 kuukauden kuluessa sen aloittamisesta, OLAF-asetuksen 7 artiklan 8 kohdassa ([30]) edellytetään, että OLAFin pääjohtaja ilmoittaa asiasta virallisesti komitealle 12 kuukautta tutkimuksen aloittamisen jälkeen ja sen jälkeen aina kuuden kuukauden välein. OLAF mainitsee näissä ilmoituksissa aina syyt tutkimuksen viivästymiselle ja tarvittaessa ([31]) tutkimuksen nopeuttamiseksi suunnitellut korjaavat toimenpiteet sekä päätökseen saattamisen odotetun ajankohdan.

80. Vuoden 2024 aikana OLAF toimitti komitealle 490 ilmoitusta kaikkiaan 333:sta käynnissä olevasta yksittäisestä tutkimuksesta, joiden kesto oli ylittänyt 12 kuukautta. Näistä tapauksista 49 prosentissa kesto oli yli 24 kuukautta ja 16 prosentissa yli 36 kuukautta (kaavio 1). OLAFin tutkimukset esitetään alakohtaisesti kaaviossa 2.

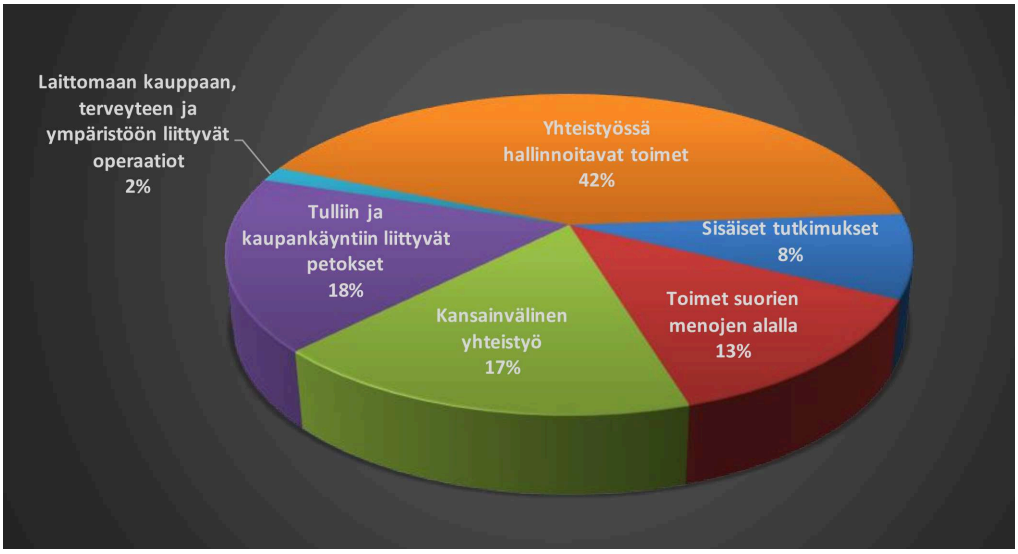
([30]) Asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 7 artiklan 8 kohdassa säädetään seuraavaa: ”Jos tutkimusta ei saada päätökseen 12 kuukauden kuluessa sen aloittamisesta, pääjohtaja ilmoittaa asiasta valvontakomitealle tämän 12 kuukauden jakson päättyessä ja sen jälkeen aina kuuden kuukauden välein ja mainitsee tilanteen syyt sekä tutkimuksen nopeuttamiseksi suunnitellut korjaavat toimenpiteet.”

([31]) Sanamuoto ”tarvittaessa” lisättiin OLAF-asetuksen 7 artiklan 8 kohtaan muutosasetuksella (EU, Euratom) 2020/2223.

Kaavio 1: Vuonna 2024 ilmoitetut 333 pitkittynyttä tapausta

Kaavio 2: Vuonna 2024 ilmoitetut pitkittyneet tapaukset alakohtaisesti eriteltyinä

2.6.2 *Yli 36 kuukautta kestäneiden OLAFin tutkimusten seuranta vuonna 2024*

81. Vuonna 2024 komitea seurasi säännöllisesti OLAFin tutkimusten kestoa keskittyen erityisesti yli 36 kuukautta kestäneisiin tutkimuksiin. Seuranta toteutettiin kahdessa vaiheessa. Ensiksi komitea analysoi tapaukset, joiden kesto oli ylittänyt 36 kuukautta 1. tammikuuta ja 31. elokuuta 2024 välisenä aikana (39 tapausta). Sen jälkeen komitea tarkasteli uusia tapauksia, joiden kesto ylitti 36 kuukautta 1. syyskuuta ja 31. joulukuuta 2024 välisenä aikana (13 uutta tapausta). Jälkimmäisen vaiheen yhteydessä komitea tarkasteli myös edistymistä aiemmin samana vuonna analysoiduissa 39 tapauksessa.

82. OLAFin ja komitean välillä sovittujen työjärjestelyjen ([32]) 10 artiklan mukaisesti komitealla oli pääsy edellä mainittujen 52 tapauksen asiakirja-aineistoon. Joulukuun 2024 loppuun mennessä OLAF oli saanut päätökseen 44 näistä tapauksista, kun taas kahdeksan tutkimusta oli edelleen kesken.

([32]) OLAFin ja komitean välillä sovituissa työjärjestelyissä annetaan komitealle osittain suora pääsy OLAFin sisällönhallintajärjestelmässä saatavilla oleviin ja sinne kirjattuihin tapauksia koskeviin tietoihin. Työjärjestelyt ovat saatavilla osoitteessa: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/system/files/2021-10/OLAF%20SC%20WA%20signed.pdf.pdf.

83. Komitean tarkastelussa tarkasteltiin seuraavia indikaattoreita:

Tutkimustoiminnan jatkuvuus: Tutkimustoiminnan intensiteettiä tarkasteltiin huolellisesti kunkin tapauksen koko keston ajalta. Komitea tarkisti OLAFin yli 12 kuukautta kestäneistä tutkimuksista antamissaan ilmoituksissa esittämät perustelut vertaamalla niitä tapausten asiakirja-aineistoon. Lisäksi se analysoi toiminnan jatkuvuutta raportointijaksojen välillä. Erityistä huomiota kiinnitettiin yli kolme kuukautta kestäneihin keskeytyksiin tutkimustoimissa. Syitä keskeytyksille (sekä nimenomaisesti ilmoitettuja että muuten pääteltävissä olevia) etsittiin tapauksen asiakirja-aineistosta ([33]). Komitea otti huomioon myös OLAFin arviointiryhmän arvion tutkimusten jatkuvuudesta ([34]).

Tutkimuksen suunnittelu ja toiminnan priorisointi: Komitea tarkasteli OLAFin sisäisiä tutkimusten keston hallintakäytäntöjä ja kiinnitti erityistä huomiota suunnitteluun ja toiminnan priorisointiin. Komitea arvioi, onko OLAFin kaikissa yksiköissä noudatettu johdonmukaista ja yhtenäistä toimintatapaa ([35]). Se tarkasteli myös sitä, oliko OLAFin johto asettanut yli 36 kuukautta kestäneet tutkimukset toiminnassa etusijalle ja oliko selkeänä tavoitteena vauhdittaa niiden päätökseen saattamista ([36]).

Oikeasuhteisuus ja tehokkuus: Komitea arvioi myös alustavasti kunkin tutkimuksen keston oikeasuhteisuutta ja sitä, oliko kesto perusteltu tapauksen olosuhteiden perusteella. Lisäksi valvontakomitea arvioi, olivatko ehdotetut korjaavat toimenpiteet mielekkäitä ja sopivia puuttumaan syihin, joiden takia tutkimusta ei ollut saatu päätökseen.

84. Komitean vuonna 2024 suorittama analyysi voidaan tiivistää seuraavasti.

Raportointi

85. Komitea totesi OLAFin perustelevan tutkimuksen keston useimmin *asian monitahoisuudella* (85 % tapauksista). Olosuhteet, joiden perusteella tutkimus saatetaan katsoa monitahoiseksi, voivat vaihdella tapauskohtaisesti tutkimuksen kohteesta ja olosuhteista riippuen. OLAF mainitsee monitahoisuuden yleensä silloin, kun asiakirjoja on paljon ja niitä on vaikea tarkastella niiden muodon, määrän tai kielen vuoksi. Monitahoisuus mainitaan myös silloin, kun tapauksessa ilmenee eri lainkäyttöalueiden välisiä ongelmia tai muita oikeudellisia kysymyksiä, kun asiassa on tai saattaa olla osallisena useita henkilöitä ([37]) ja/tai maita, kun tutkimuksen soveltamisala on laaja tai kun toimenpiteitä on vaikea analysoida.

86. Muita syitä, joilla OLAF on perustellut tutkimusten kestoa, ovat sisäiset syyt (esim. henkilöstöseikat, kuten tutkinnanjohtajan pitkä poissaolo tai tutkintaryhmän uudelleenorganisointi) ja ulkoiset olosuhteet, joihin OLAF ei ole voinut vaikuttaa (esim. vaikeudet yhteistyössä sidosryhmien kanssa, EU:n toimielinten, kansallisten viranomaisten tai muiden sidosryhmien kannanottojen odottaminen tai covid-19-pandemian vaikutukset).

87. Komitea arvioi OLAFin yli 12 kuukautta kestäneistä tutkimuksista antamien ilmoitusten tietoja vertaamalla niitä kunkin tapauksen asiakirja-aineistossa oleviin tietoihin. Se ei havainnut tiedoissa ristiriitaisuuksia. Yleisemmällä tasolla komitea katsoo, että malli, jota käytetään raportoitaessa komitealle, voi oikein täytettynä antaa luotettavan yleiskuvan tapauksesta. On kuitenkin tärkeää, että mallissa raportoidut tiedot päivitetään kuuden kuukauden välein kiinnittäen erityistä huomiota raportointijakson aikana toteutettuihin korjaaviin toimenpiteisiin ja niiden tehokkuuteen. Komitea on jo aiemmin huomauttanut ([38]), että vaikka jokin tutkimus olisi päättymässä yli 12 kuukautta kestäneistä tutkimuksista annettavan ilmoituksen laatimishetkellä, tämä ei vapauta OLAFia sen velvollisuudesta raportoida komitealle tutkimuksen aikana toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.

([33]) Ks. valvontakomitean lausunto nro 5/2021, suositus 1 b.
([34]) Ks. valvontakomitean lausunto nro 5/2021, suositus 2.
([35]) Ks. valvontakomitean lausunto nro 5/2021, suositus 3.
([36]) Ks. valvontakomitean lausunto nro 5/2021, suositus 4 c.
([37]) Analysoiduissa tapauksissa osallisina olleiden luonnollisten tai oikeushenkilöiden määrä vaihteli 1:stä 29:ään.
([38]) Ks. valvontakomitean lausunto nro 5/2021, 38 ja 39 kohta.

Tutkimusten jatkuvuus

a. *Tutkimustoiminnan keskeytykset*

88. Komitea tarkasteli huolellisesti tutkimustoiminnan intensiteettiä kunkin tapauksen koko keston ajalta ja havaitsi, että useimpien analysoitujen tapausten aikana esiintyi toimettomuusjaksoja (47 tapausta) ([39]). Useimmissa tapauksissa toimettomuusjaksoja oli useampia. Komitea havaitsi 44 tapauksessa 3–8 kuukautta kestäneitä taukoja ([40]), ja 12 tapauksessa tauot kestivät 9–15 kuukautta ([41]). Neljässä tapauksessa komitea havaitsi pidempiä, 16–23 kuukautta kestäneitä toimettomuusjaksoja ([42]). Kuten komitea on aiemmissa lausunnoissaan jo myöntänyt, tutkimusten keston analyysi ei voi perustua pelkästään tutkimustoiminnan keskeytysten määrään ja pituuteen vaan analyysissä on otettava huomioon koko tutkimusaineisto ja OLAF-asetuksen 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti kunkin tapauksen olosuhteet ja monitahoisuus.

89. Komitea toistaa ([43]), että toimettomuusjaksot on perusteltava ja kirjattava asianmukaisesti tapauksen asiakirja-aineistoon ja että tutkintaryhmän tutkimuksen aikana kohtaamat esteet tai viivästykset on aina kirjattava jäljitettävällä tavalla OCM:ään (esimerkiksi asiakirja-aineistoon liitettävällä huomautuksella). Näin OLAFin johto voi tehokkaasti seurata tutkimusten etenemistä ja varmistaa vaaditun avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden.

90. Aiemmassa tutkimusten kestoa koskevassa analyysissään komitea havaitsi, että useimmissa tapauksissa OLAF ei ollut asianmukaisesti kirjannut OCM:ään toimettomuusjaksoihin johtaneita olosuhteita ([44]). Vuonna 2024 tehty analyysi osoittaa parannusta tällä alalla, koska OLAF dokumentoi säännöllisesti yli kolmen kuukauden keskeytykset, jotta komitealla oli selvä käsitys toimettomuusjaksojen syistä. Vain harvoissa tapauksissa komitea havaitsi dokumentoimattomia keskeytyksiä ([45]).

91. Komitea on tyytyväinen käytäntöön dokumentoida OLAFin data-analyysin vaiheittainen eteneminen asiakirja-aineiston huomautuksiin ja kirjata ylös tutkimusryhmän mahdollisesti kohtaamat menettelylliset esteet ([46]).

92. Komitea huomautti myös, että vaikka useimmissa tapauksissa OLAF kirjasi asiakirjat viipymättä, muutamassa tapauksessa tämä oli tapahtunut viiveellä (esim. sähköpostiviestit, jotka oli vaihdettu jo jonkin aikaa ennen niiden kirjaamista OCM:ään) ([47]). Tämä käytäntö on ristiriidassa OCM:ää koskevan avoimuuden ja selkeyden vaatimuksen kanssa, mikä puolestaan on tärkeää tutkimusten sujuvan suorittamisen, hallinnollisen valvonnan ja komitean seurantatyön kannalta. Näin ollen komitea painottaa, että on tärkeää kirjata kaikki asiaankuuluvat asiakirjat viipymättä OCM:ään.

b. *Arviointiryhmän lausunnot*

93. Kaikissa 44:ssä päätökseen saadussa tapauksessa komitea analysoi myös arviointiryhmän ennen tapauksen päättämistä antamat lausunnot. Komitea havaitsi tutkimusten jatkuvuutta koskevissa arviointiryhmän analyyseissä joitakin epäyhtenäisyyksiä: joissakin arviointiryhmän lausunnoissa viitattiin toimettomuusjaksoihin tai tapauksen monitahoisuuteen antamatta kuitenkaan selityksiä tai lisätietoja tämän arvion tueksi ([48]), kun taas toisissa lausunnoissa todetaan vain, että ”tällaisia merkkejä [kohtuuttomista viivästyksistä] ei havaittu”, vaikka asiakirja-aineiston perusteella voisi päätellä toisin ([49]).

([39]) [Viidessä tapauksessa ei havaittu toimettomuusjaksoja. Luottamuksellinen.]
([40]) [Luottamuksellinen].
([41]) [Luottamuksellinen].
([42]) [Luottamuksellinen].
([43]) Ks. valvontakomitean lausunto nro 5/2021, 44 kohta.
([44]) Ks. valvontakomitean lausunto nro 5/2021, 45 kohta ja sitä seuraavat kohdat.
([45]) [Luottamuksellinen].
([46]) [Luottamuksellinen].
([47]) [Luottamuksellinen].
([48]) [Luottamuksellinen].
([49]) [Luottamuksellinen].

94. Komitea toistaa aiemmin esittämänsä näkemyksen ([50]), jonka mukaan tutkimuksen päätteeksi tehtävä arviointi on erittäin tärkeä OLAFin toiminnan tehokkuuden seurannan kannalta. Siksi on tärkeää, että arviointiryhmän lausunnoissa yksilöidään tarkasti mahdolliset toimettomuusjaksot ja että niissä esitetään selkeät ja hyvin perustellut päätelmät.

Tutkinnan suunnittelu ja priorisointi

95. Osana tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden viimeisintä päivitystä OLAF muutti ohjeiden 9 artiklan 1 kohtaa sisällyttämällä siihen vaatimuksen, jonka mukaan tutkintayksiköiden on laadittava alustava työsuunnitelma. Komitea pitää tätä kehitystä myönteisenä ja panee merkille OLAFin pääjohtajan työn lausunnossa nro 5/2021 annetun suosituksen 3 täytäntöönpanemiseksi.

96. Suoritetussa analyysissä kävi kuitenkin ilmi, että 60 prosentissa tapauksista alustavaa tutkimussuunnitelmaa ei ollut laadittu. Lopuissa 40 prosentissa tapauksista alustava työsuunnitelma oli tehty, mutta vain kolmessa tapauksessa sitä oli myös päivitetty ([51]). Komitea myöntää, että valtaosa analysoiduista tutkimuksista oli aloitettu ennen tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden päivittämistä lokakuussa 2021. Se kuitenkin toistaa näkemyksensä ([52]), jonka mukaan johdonmukaisempi toimintatapa hyödyttäisi OLAFin toimintaa. Tutkimusten alussa laadittavat ja tarvittaessa päivitettävät työsuunnitelmat tarjoavat OLAFin johdolle konkreettisen välineen, jonka avulla se voi seurata tutkimusten kestoa ja edistymistä ja hyödyntää viraston henkilöresursseja parhaalla mahdollisella tavalla.

97. Komitean analyysissä havaittiin, että toiminnan priorisointi oli jossain määrin epäyhtenäistä. Vain kahdeksassa tapauksessa yli 36 kuukautta kestänyt tutkimus oli nimenomaisesti asetettu toiminnassa etusijalle ([53]). Analyysi osoitti kuitenkin myös, että 30 tapausta päätettiin pian sen jälkeen, kun niiden kesto oli ylittänyt 36 kuukautta, vaikka niitä ei ollut nimenomaisesti asetettu etusijalle ([54]).

98. Komitea pitää myönteisenä kehityksenä sitä, että OLAF on lausunnon nro 5/2021 suosituksen 4 c mukaisesti automaattisesti asettanut etusijalle valtaosan yli 36 kuukautta kestäneistä tutkimuksista. Komitea korostaa kuitenkin myös, että on tärkeää kirjata päätökset tutkimuksen asettamisesta etusijalle tapauksen asiakirja-aineistoon ja dokumentoida mahdolliset myöhemmät muutokset tällaisiin päätöksiin.

99. Komitean vuonna 2024 tekemä analyysi yli 36 kuukautta kestäneistä tapauksista toi ilmi uusia seikkoja useista eri havainnoista. Ensinnäkin tapausten määrä kasvoi hieman vuoteen 2019 verrattuna (10 %:sta 16 %:iin kaikista vuonna 2024 ilmoitetuista tapauksista). Luku vaikuttaa johdonmukaiselta, kun otetaan huomioon OLAFin henkilöstön määrän väheneminen viimeisten viiden vuoden aikana ja OLAFin suorittamien tutkimusten monitahoisuuden lisääntyminen ([55]). Analyysissä kuitenkin kävi ilmi, että useimpia tutkimuksia vauhditettiin 36 kuukauden jälkeen, minkä seurauksena useimmat tapaukset saatiin päätökseen 36–42 kuukauden kuluessa.

100. Tarkastellessaan tutkimusten jatkuvuutta komitea havaitsi, että lähes 70 prosentissa tapauksista todetut keskeytykset olivat perusteltuja ([56]). Jäljelle jäävän 30 prosentin osalta komitea totesi, että toistuva tutkimuksen kestoon vaikuttava tekijä oli tutkinnanjohtajan pitkä poissaolo ja/tai siitä johtuvat muutokset tutkintaryhmän kokoonpanossa ([57]). Lisäksi komitea esittää huolensa muutaman analysoidun tapauksen ([58]) keston oikeasuhteisuudesta. Komitea katsoo, että näissä tapauksissa OLAFin tutkimuksia ei suoritettu keskeytyksettä eivätkä tauot olleet perusteltuja. Edellä esitetyn perusteella komitea korostaa, että on tärkeää pitää tutkimusten keskeytykset mahdollisimman lyhyinä. Se painottaa myös, että tällaiset toimettomuusjaksot on perusteltava selkeästi tapauksen asiakirja-aineistossa.

([50]) Valvontakomitean lausunto nro 5/2021, suositus 2.
([51]) [Luottamuksellinen].
([52]) Valvontakomitean lausunto nro 5/2021, suositus 3.
([53]) [Luottamuksellinen].
([54]) [Tapaukset, joiden käsittely on päätetty 36–42 kuukauden kuluessa. Luottamuksellinen.]
([55]) OLAF vetosi vuonna 2019 ”asian monitahoisuuteen” tutkimuksen keston perusteena 43 prosentissa tapauksista, kun taas kertomuksen kattamana vuonna tämä osuus oli 85 prosenttia tapauksista.
([56]) [Luottamuksellinen].
([57]) [Luottamuksellinen].
([58]) [Luottamuksellinen].

101. Analyysi osoitti myös, että vaikka nykyisten tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden 9 artiklan 1 kohdassa edellytetään työsuunnitelmien laatimista, työsuunnitelmia ei ole vielä otettu johdonmukaisesti käyttöön kaikissa tutkintayksiköissä. Komitea luottaa siihen, että tutkimusmenettelyjä koskevien ohjeiden 9 artiklan 1 kohtaa sovelletaan tulevaisuudessa johdonmukaisemmin.

2.7 *Komitean toteuttama OLAFille toimitettujen yksittäisten valitusten seuranta*

102. Komitea sai jokavuotiseen tapaan puolivuotiskertomukset ja olennaiset asiakirjat OLAFin käsittelemistä yksittäisistä valituksista. Pääjohtaja ilmoitti komitealle vuonna 2024, että OLAF oli käsitellyt yhteensä kolme valitusta. Pääjohtaja toimitti myös yhteenvedon Euroopan oikeusasiamiehen käsittelemistä valituksista. OLAF tarjosi automaattisesti pääsyn tapausten tarkasteluun viraston asianhallintajärjestelmässä, joka sisältää kaikki asiaa koskevat asiakirjat ja tiedot ([59]). Komitea keskittyi kolmeen OLAFin vuonna 2024 suoraan käsittelemään valitukseen, jotka kaikki perustuivat henkilöstösääntöjen ([60]) 90 a artiklaan.

103. Henkilöstösääntöjen 90 a artiklan mukaan unionin virkamies tai muu henkilöstön jäsen voi toimittaa OLAFin pääjohtajalle vaatimuksen, joka koskee hänen oikeuksiaan ja tapaa, jolla häntä kohdellaan viraston suorittamien tutkimusten yhteydessä. Hän voi myös toimittaa valituksen OLAFin tutkimukseen liittyvästä toimenpiteestä, joka vaikuttaa häneen haitallisesti.

104. Komitea panee merkille, että kahdessa valituksessa OLAFin tutkimuksen kohteena olleet henkilöt vaativat vahingonkorvausta prosessuaalisten takeiden väitetyn rikkomisen vuoksi. Molemmat valitukset tehtiin OLAFin tutkimusten päättämisen jälkeen. Kolmannen valituksen jätti ilmiantaja, ja se koski tapausta, jossa OLAF päätti olla aloittamatta tutkimusta.

105. Komitea toteaa, että edellä mainittujen valitusten osalta OLAF antoi riittävät selitykset kaikille valituksen tekijöille ja noudatti Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaista velvoitettaan, joka koskee ”hallintoelinten velvollisuutta perustella päätöksensä”.

3 **Yhteistyö**

3.1 *Yhteistyö OLAFin kanssa*

106. Komitea vahvisti vuonna 2024 hedelmällistä yhteistyötään OLAFin kanssa jatkamalla avointa ja merkityksellistä vuoropuhelua OLAFin pääjohtajan ja hänen tiiminsä kanssa.

107. Komitea jatkoi käytäntöään kutsua OLAFin pääjohtaja avustajineen kuukausittaisiin kokouksiinsa keskustelemaan ja kuulemaan kaikista komitean ja OLAFin työskentelyn kannalta merkittävistä asioista. Komitean jäsenet ja sihteeristö järjestivät myös muodollisia ja epämuodollisia kokouksia OLAFin hallinnon ja henkilöstön kanssa osana komitean työn valmistelua.

108. Komitea sai OLAFilta seuraavat ilmoitukset ja kertomukset OLAF-asetuksen ja vakiintuneiden työskentelykäytäntöjen mukaisesti: i) ilmoitukset yli 12 kuukautta kestäneistä tutkimuksista, ii) kertomukset OLAFin 1. lokakuuta 2013 jälkeen antamista suosituksista, joita ei ollut noudatettu ja joista OLAF on saanut vastaukset asianomaisilta viranomaisilta vuoden 2023 valvonnan yhteydessä, iii) kertomukset OLAFille tehdyistä valituksista, jotka koskevat prosessuaalisia takeita OLAFin meneillään olevissa tutkimuksissa, iv) ilmoitukset tapauksista, joista on lähetetty tietoja kansallisille oikeusviranomaisille, ja v) ilmoitukset OLAF-asetuksen 4 artiklan 6 kohdan mukaisista lykkäyksistä.

([59]) OLAFin ja valvontakomitean välisten työjärjestelyjen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

([60]) Asetus N:o 31 (ETY), 11 (Euratom) Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiajärjestön virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta, EUR-Lex - 01962R0031-20140501 - FI - EUR-Lex.

3.2 *Suhteet sidosryhmiin*

109. Komitea on tilivelvollinen sen jäsenet nimittäneille toimielimille, ja se toimii myös EU:n toimielinten vuoropuhelukumppanina. Komitea raportoi toimielimille toiminnastaan, voi antaa niiden pyynnöstä lausuntoja, laatii kertomuksia tutkimuksia koskevista asioista ja vaihtaa toimielinten kanssa näkemyksiä poliittisella tasolla ([61]).

110. Komitea pitää tärkeänä, että EU:n toimielimiin ja OLAFin kumppaneihin ja sidosryhmiin pidetään säännöllisesti yhteyttä tiedonkulun parantamiseksi ja palautteen saamiseksi viraston toiminnasta. Komitea ja sen sihteeristö olivat yhteydessä i) Euroopan oikeusasiamieheen (osallistuminen komitean täysistuntoon 9. heinäkuuta 2024), ii) neuvoston petostentorjuntatyöryhmään (vuosikertomuksen 2023 esittely puheenjohtajan toimesta 18. heinäkuuta 2024) ja iii) Euroopan parlamentin talousarvion valvontavaliokuntaan (komitean vuosikertomuksen 2023 esittely puheenjohtajan toimesta 5. syyskuuta 2024). Lisäksi komitean puheenjohtaja osallistui OLAFin ja EPPOn väliseen kokoukseen 22. huhtikuuta 2024, ja petostentorjunnan koordinointiviraston (AFCOS) esittelijä OLAFissa osallistui koordinointiviraston vuoden 2024 kokoukseen 16. lokakuuta 2024.

111. Komitea osallistui myös 3. joulukuuta 2024 järjestettyyn toimielinten väliseen OLAFia koskevaan vuotuiseen näkemystenvaihtoon, jossa keskityttiin siihen, miten EU:n petostentorjuntatoimijat voivat käyttää tekoälyä. Komitea osallistui kokoukseen aktiivisesti ja totesi, että automaattisten algoritmien käytöstä voisi olla hyötyä petosten havaitsemisessa ja tutkimusten tehostamisessa. Yksinkertaisimmillaan tekoäly voisi automatisoida toistuvia tehtäviä ja tukea OLAFin henkilöstöä erilaisten kansallisten oikeudellisten kehysten arvioinnissa ja ymmärtämisessä. Edistyneemmissä tapauksissa tekoälyn käyttö voisi lisätä valmiuksia käsitellä suuria tietomääriä entistä tehokkaammin ja tarkemmin. Komitea painotti toimeksiantonsa mukaisesti, että tekoälyn käytössä olisi huomioitava oikeudellisen kehyksen asettamien rajoitusten, oikeuskäytännön ja eettisten normien noudattaminen. Se korosti myös tekoälyn käyttöön liittyviä riskejä puolueellisuuden, selitettävyyden ja avoimuuden kannalta sekä kustannuskysymystä ja siitä johtuvaa riittävän rahoituksen tarvetta.

4 Hallinto ja resurssit

4.1 *Valvontakomitean työskentelytavat*

112. Vuonna 2024 komitea järjesti 11 kokousta, joko hybridikokouksina tai paikan päällä ([62]). Komitea nimitti jokaiselle tutkimalleen merkittävälle kysymykselle esittelijän. Esittelijät laativat yhdessä valvontakomitean sihteeristön kanssa kertomusluonnoksia, joista keskusteltiin komitean kokouksissa. Lisäksi he pitivät muodollisia ja epämuodollisia kokouksia OLAFin asiaankuuluvan henkilöstön sekä sihteeristön kanssa lausuntojen laatimisesta. Puheenjohtaja, esittelijät ja sihteeristön jäsenet kokoontuivat myös säännöllisesti käsittelemään erityiskysymyksiä.

113. Komitean jäsen Cretin erosi tehtävästään heinäkuussa 2024, minkä jälkeen komitea jatkoi työskentelyä nelijäsenisenä vuoden loppuun asti. Cretinin korvaava jäsen nimitetään jäljellä olevaksi toimikaudeksi varallaololuettelosta, joka sisältyy Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 28. maaliskuuta 2022 tekemään päätökseen OLAFin valvontakomitean jäsenten nimittämisestä ([63]).

([61]) Asetuksen (EU) N:o 883/2013 15 artiklan 1 kohta: ”Valvontakomitea antaa pääjohtajalle lausuntoja ja tarvittaessa suosituksia muun muassa viraston [OLAF] tutkimustoimien suorittamiseen tarvittavista resursseista, viraston tutkimustoiminnan painopisteistä ja tutkimusten kestosta. Se voi antaa näitä lausuntoja omasta aloitteestaan tai pääjohtajan taikka **toimielimen, elimen tai laitoksen pyynnöstä**, puuttumatta kuitenkaan meneillään oleviin tutkimuksiin. – – Asianomaiselle toimielimelle, elimelle tai laitokselle on annettava jäljennös kolmannen alakohdan mukaisesti annetuista lausunnoista.”

([62]) Tammikuusta joulukuuhun 2024.

([63]) Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission päätös (EU, Euratom) 2022/521, annettu 28 päivänä maaliskuuta 2022, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) valvontakomitean jäsenten nimittämisestä.

4.2 ***Sihteeristö***

114. Sihteeristö tuki edelleen vuonna 2024 komitean jäseniä näiden tehtävien hoidossa, mikä on vahvistanut OLAFin riippumattomuutta. Kuten edellisessä kertomuksessa ([64]), komitea muistuttaa, että sihteeristöllä on oltava riittävät resurssit, jotta voidaan tukea sekä valvontakomiteaa että prosessuaalisten takeiden valvojaa ja jotta voidaan säilyttää näiden kahden elimen tehtävien välttämätön eriyttäminen. Komitean ja Euroopan komission pääsihteerin viime vuonna aiheesta käymien keskustelun jälkeen pääsihteeri vakuutti komitealle, että pyydetty tuki annetaan.

115. Raportointijakson aikana sihteeristö käynnisti kaksi rekrytointimenettelyä. Kahden henkilön odotetaan liittyvän sihteeristöön vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä.

116. Komitea osallistui näihin rekrytointeihin. Sihteeristöön nimitetyt virkamiehet eivät saa koskaan pyytää tai ottaa vastaan miltään hallitukselta tai toimielimeltä, elimeltä tai laitokselta ohjeita, jotka liittyvät komitean valvontatehtävien harjoittamiseen. Komitean osallistuminen rekrytointeihin varmistaa ja takaa valintamenettelyn riippumattomuuden.

117. Sihteeristö toimi koko vuoden muun komission henkilökunnan tavoin hybriditilassa yhdistäen lähi- ja etätyöskentelyn ja toteutti työohjelman komitean kanssa sovitulla tavalla.

118. Sihteeristö on edelleen hallinnollisesti liitettynä (maaliskuusta 2017 alkaen) osaksi Euroopan komission henkilökohtaisten etuuksien hallinto- ja maksutoimistoa (PMO), mutta sen toimitilat sijaitsevat OLAFin tiloissa erillisellä turva-alueella. Komitea on ilmaissut useissa yhteyksissä epäilyksensä siitä, onko sen sihteeristön ”hybridityyppinen” liittäminen PMO:hon asianmukaisin ratkaisu.

4.3 ***Talousarvioasiat***

119. Komitean talousarvio vuodeksi 2024 oli 200 000 euroa. Tosiasiallisesti maksettu määrä oli vuoden 2024 loppuun mennessä 160 580,99 euroa, mikä on noin 80 prosenttia kokonaismäärästä.

120. Menoista vastaava edelleenvaltuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä on PMO:n johtaja.

([64]) Valvontakomitean vuosikertomus 2023, 49 kohta.